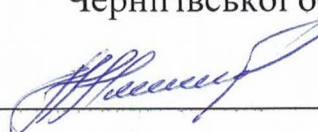

СХВАЛЕНО
Засідання Ради регіонального розвитку
Чернігівської області
13 березня 2019 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова обласної державної
адміністрації
Голова Ради регіонального розвитку
Чернігівської області

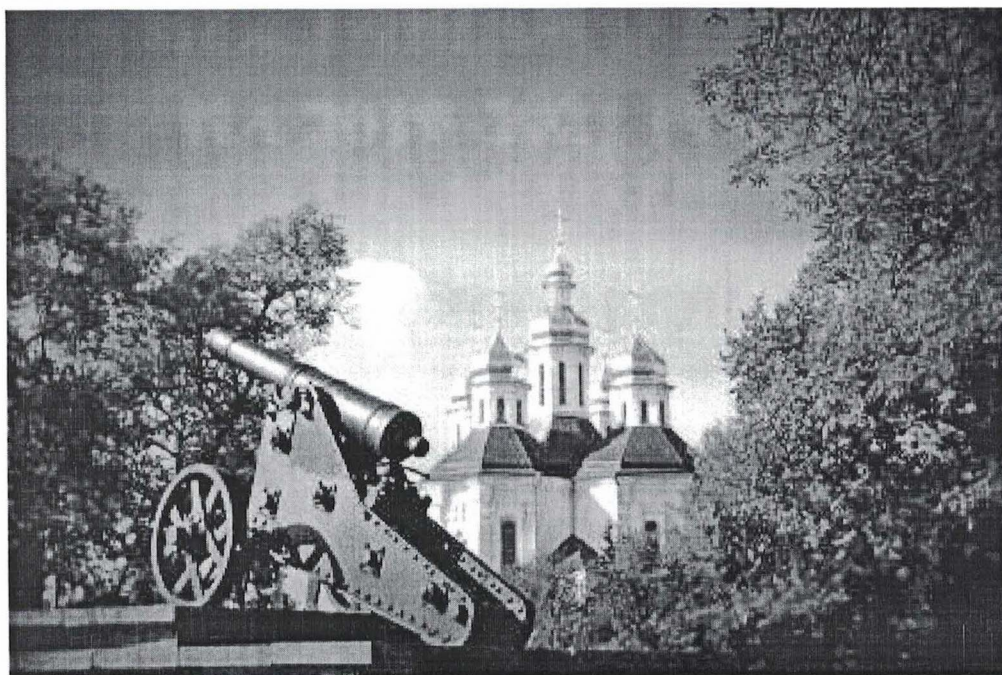

О.МИСНИК

ПЛАН

ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НА 2019–2021 РОКИ

м. Чернігів
2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Підсумки розвитку Чернігівської області у 2014-2018 роках.....	4
2. Основні завдання та проекти регіонального розвитку	18
2.1. Економіка та інвестиції.....	18
2.1.1. Агросектор.....	18
2.1.2. Промисловість	19
2.1.3. Створення умов для розвитку бізнесу та інновації.....	20
2.1.4. Розвиток туристичного потенціалу	21
2.2. Поліпшення якості життя населення	22
2.2.1. Охорона здоров'я	22
2.2.2. Освіта	26
2.2.3. Соціальний захист	32
2.2.4. Удосконалення системи надання адміністративних послуг	32
2.2.5. Дорожня і транспортна інфраструктура.....	33
2.2.6. Комунальне господарство та благоустрій.....	34
2.2.7. Спорт, культура і дозвілля.....	36
3. Перелік найбільш значимих проектів Чернігівської області, які плануються до реалізації у 2019-2021 роках	41

Вступ

План перспективного розвитку Чернігівської області на 2019–2021 роки (далі – План) розроблений на виконання Указу Президента України П. Порошенка від 06 грудня 2018 року № 412/2018 «Про додаткові заходи щодо забезпечення реформ з децентралізації влади» та Плану організації виконання даного Указу, схваленого на засіданні Кабінету Міністрів України 18 грудня 2018 року.

План враховує перспективи розвитку територій, інноваційний потенціал області, конкурентні переваги та стратегічне бачення розвитку, результати реформ із децентралізації влади, об'єднання територіальних громад та їх фінансової спроможності, а також реформ у сферах освіти й охорони здоров'я, зокрема розвитку інклюзивного навчання і медичного обслуговування у сільській місцевості та інфраструктурні зміни.

Головною метою Плану є створення умов для економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності області, комфорту та добробуту життя населення.

План є одним із програмних документів, який відображає бачення розвитку області через реалізацію комплексу перспективних регіональних проектів та визначає ключові точки зростання в усіх сферах. Проекти направлені на розвиток громад області та потребують значної мобілізації фінансових ресурсів різних рівнів.

Складовими Плану є визначені завдання та проекти, які сприятимуть досягненню основної мети. План спрямований на прискорення зростання продуктивності місцевої економіки через стимулювання інвестицій у нові й існуючі підприємства з наявним потенціалом та створення умов для їх розвитку на період до 2021 року та підвищення якості життя населення.

Виконання Плану базується на ефективному використанні усіх переваг децентралізації, залученні додаткових фінансових ресурсів, що надходять до громад.

В основу Плану покладені цілі, визначені Стратегією сталого розвитку області на період до 2020 року та технічні завдання Плану з її реалізації у 2018-2020 роках, а також основні завдання Програми економічного і соціального розвитку області на 2019 рік.

1. Підсумки розвитку Чернігівської області у 2014-2018 роках

Економіка та інвестиції

Економіка області має аграрно-промислову структуру. Область забезпечує більше 4,5% виробництва аграрної продукції та 1,4% від реалізації промислової продукції в цілому по країні.

Протягом останніх п'яти років реалізовано більше 100 інвестиційних проектів загальною вартістю понад 4 млрд грн, що дозволило створити близько 7,0 тис. нових робочих місць.

Наразі реалізується ще близько 60 пріоритетних інвестпроектів на загальну суму 4,5 млрд гривень. Це дозволить створити додатково 3000 нових робочих місць.

У 2018 році освоєно більше 8,3 млрд грн капітальних інвестицій, загальний обсяг прямих іноземних інвестицій станом на 31.12.2018 склав 433,5 млн дол. США.

Всього в області налічується (працює) 150 підприємств з іноземними інвестиціями. Іноземними інвесторами області виступили нерезиденти з 38 країн світу.

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами зі 135 країн світу. Оборот зовнішньої торгівлі товарами за 2018 рік склав 1238,3 млн дол. США, що на 15,7 % більше 2017 року. Експорт зріс на 20,8% до 755,0 млн дол. США, забезпечивши позитивне сальдо зовнішньої торгівлі у розмірі 271,7 млн дол. США. Подолано критичну залежність бізнесу від Росії – підприємствам області вдалося переорієнтуватися на ринки ЄС, Азії та Африки. Експорт до ЄС становить 40,4% від загального обсягу експорту у 2018 році.

Агросектор

Одним із основних напрямів розвитку економіки є зміцнення агропромислового комплексу регіону. За підсумками 2018 року область посіла п'яту сходинку серед областей України за обсягом виробництва сільсько-господарської продукції на одну особу.

У 2018 році Чернігівщина вдруге перетнула чотиримільйонну позначку зі збирання зернових культур. Зібрано близько 4,9 млн тонн зернових та зернобобових культур, що на 800 тис. тонн більше 2017 року. Рівень урожайності склав 68,5 ц/га (+9,7 ц/га до 2017 року).

Цим досягненням аграрії забезпечили регіону найвищий результат в його історії по валовому збору та за рівнем врожайності всіх зернових культур.

Сільгоспвиробниками області проводилась робота з оновлення машино-тракторного парку. Так, за 2018 рік придбано майже 1,2 тис. одиниць сільськогосподарської техніки та обладнання як вітчизняного, так і зарубіжного виробництва на загальну суму понад 1,1 млрд гривень. У тому числі за бюджетною програмою «Часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва» (постанова Кабінету Міністрів України від 01 березня 2017 року № 130 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової

компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва») за грудень 2017 та 2018 рік господарствами області придбано 789 одиниць техніки та обладнання загальною вартістю 281,2 млн гривень. Обсяг часткової компенсації техніки та обладнання склав 57,4 млн гривень.

На умовах фінансового лізингу Чернігівської філії НАК «Украгролізинг» за 2018 рік агропідприємствами області придбано 7 одиниць сільськогосподарської техніки та обладнання на загальну суму 3,1 млн гривень.

Для поліпшення фінансово-кредитного забезпечення сільгоспвиробників запроваджено механізм здешевлення кредитів: 37 підприємствам АПК за 54 кредитними угодами надано право на отримання компенсації на суму 13,3 млн гривень.

У рамках реалізації обласної Програми фінансової підтримки органічного виробництва Чернігівської області на 2016-2021 роки за останні два роки 21 виробник екологічно чистої продукції отримав компенсацію витрат за проведення сертифікації на загальну суму 500 тис. гривень.

Галузь відчуває розвиток і через соціальний захист майнових і земельних інтересів мешканців села. Проведена робота серед орендарів дала змогу підняти рівень оплати за оренду земельних паїв від нормативної грошової оцінки землі з 5,4% у 2015 році до 8,1% у 2018 році.

Для забезпечення якісної доробки, зберігання і транспортування сільськогосподарських культур у регіоні продовжувалась розбудова об'єктів виробничо-збутової інфраструктури. Побудовано та реконструйовано 22 об'єкти для зберігання сільгосппродукції та зерносушильного обладнання.

Загалом в області налічується більше 210 зернових сушарок загальною потужністю більше 130 тис. т/добу, з яких 36 працюють на біоресурсах (рослинні рештки, тверде паливо).

В області провадиться курс модернізації галузі шляхом будівництва молочних комплексів та реконструкції ферм зі встановленням сучасних доїльних залів, в яких виробляється молочна продукція високої якості, що відповідає світовим стандартам.

За останні 9 років збудовано та реконструйовано 42 комплекси і ферми з виробництва молока на загальне поголів'я 21,2 тис. голів.

В області побудовано та працює 43 доїльні зали, в яких утримується 9,9 тис. голів або 42% від загального поголів'я корів та виробляється 45% молока, яке відповідає якості Європейського Союзу, що є одним із найкращих показників в Україні.

Також побудовано та реконструйовано 26 об'єктів скотарства на 6,8 тис. гол./місць, 4 об'єкти свинарства на 6,6 тис. гол./місць; птахокомплекс на 50 тис. гол./місць.

У ході виконання заходів Програми передачі нетелей багатодітним сім'ям, що виховують 5 і більше дітей, які проживають у сільській місцевості Чернігівської області, на 2016-2020 роки, за весь час дії даного напрямку підтримки в попередніх роках передано 182 нетелей (племінними та високопродуктивними тваринами забезпечено понад 170 багатодітних родин, у т.ч. у 2018 році – 30 таких родин).

З метою покращення генетичного потенціалу молочного стада та продуктивності корів ведеться робота по закупівлі високопродуктивної худоби

(нетелей). Так, у 2018 році було придбано понад 400 голів худоби, в тому числі 5 господарств отримали грошову компенсацію з державного бюджету за придбаних племінних нетелей (8,6 млн гривень).

За чотири роки в агросекторі реалізовано більше 60 інвестиційних проектів, серед них:

Побудовано:

- тваринницький комплекс по вирощуванню і відгодівлі свиней на 800 голів у с. Обичів Прилуцького району, вартість проекту – 3,4 млн грн;

- доїльний зал на 1000 голів та реконструкція тваринницьких приміщень на 1000 скотомісць у м. Ічня, вартість проекту 45,0 млн грн, створено 25 робочих місць;

- корівник з доїльним обладнанням системи «DelPro» на 200 голів у с. Рожнівка Ічнянського району, вартість – 7,0 млн грн, кількість створених робочих місць – 5;

- приміщення для утримання ВРХ на 500 голів у ТОВ Агрофірма ім. Шевченка у с. Григорівка Бахмацького району, вартість – 1,5 млн грн, кількість створених робочих місць – 5;

- комплекс з переробки і зберігання зернових культур потужністю 60 тис. тонн у м. Бахмач, вартість проекту – 70 млн грн, створено 60 робочих місць;

- першу чергу зерносховища ємністю 50 тис. тонн у с. Серединка Чернігівського району, вартість – 72 млн грн;

- елеватор із зерносушильним господарством потужністю 1300 т/на добу та 6 ємностей по зберіганню зерна по 10 тис. тонн кожна у м.Ічня, вартість проекту 42,3 млн грн;

- елеватор потужністю 60 тис. тонн у селі Обичів Прилуцького району, вартість – 106 млн грн, працевлаштовано 65 чоловік;

- комплекс з очищення та калібрування насіння сільськогосподарських культур потужністю 60 тонн на добу у м.Ічня (ТОВ «Сідко Україна»), вартість проекту – 4,6 млн грн, створено 60 робочих місць;

- зерносклад із зерносушаркою для зберігання зерна потужністю 30 тис. тонн, сушіння – 700 тонн/добу у м. Сновськ ПВКП «Імпульс».

Реконструйовано:

- елеватор зі збільшенням потужностей для зберігання зерна у м. Н.-Сіверський, вартість – 93 млн грн;

- картоплесховище на 700 тонн у с. Виблі Куликівського району, вартість – 1,0 млн грн;

- ферму на 638 дійних корів з доїльною установкою «Ялинка» 2x10 ТОВ «Чернігівська індустріальна молочна компанія» в с. В. Зліїв Ріпкинського району;

- тваринницьке приміщення з добудовою доїльного залу на 450 голів у с. Ковчин Куликівського району, вартість – 2,5 млн грн, створено 6 робочих місць;

- першу чергу ферми з вирощування відгодівельного поголів'я свиней в с. Голінка Бахмацького району потужністю 5,0 тис. гол., вартість – 10 млн грн, створено 14 робочих місць.

Проведено ремонт двох корівників на 200 голів ВРХ кожний ТОВ ім. Шевченка у с. Тараса Шевченка Ріпкинського району.

Промисловість

Друга найважливіша галузь для області, в якій працює більше 35% від кількості усіх зайнятих працівників області та освоюється більше третини капітальних інвестицій, це промисловість. 70% обсягів реалізованої промислової продукції зосереджена на підприємствах переробної промисловості, серед яких переважає виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, виробів з деревини, паперу та поліграфічної діяльності, машинобудування.

Одним із напрямків активізації роботи промисловості області є залучення місцевих підприємств до виконання державних замовлень в оборонній сфері. У 2018 році вже 28 підприємств області працювали у кооперації з підприємствами сфери управління ДК «Укроборонпром».

Чернігівські підприємства ПрАТ «ЧеЗаРа» та ТОВ «Датчикові підприємство «Завод РАПД» були задіяні у реалізації міждержавних космічних програм – запуску модернізованих ракет-носія Antares із Центру космічних польотів у штаті Вірджинія, США.

Протягом останніх років в області введено в дію низку нових промислових об'єктів, здебільшого легкої, харчової, деревообробної промисловості та інших:

- у Мені збудовано завод з виробництва заморожених напівфабрикатів з картоплі (ТОВ «ОРТАК»). Інвестиції і запуск заводу – 48 млн гривень, створено 15 робочих місць;
- у Корюківці побудовано ТЕС потужністю 3,5 МВт, що працює на біомасі (ТОВ «Кліар Енерджі»), вартість проекту – 68 млн грн, створено 27 робочих місць;
- у Чернігові завершено спорудження комплексу підприємства з виробництва обладнання для ПЕТ-тари та видувних форм (ТОВ «ПЕТ Технолоджис Україна»);
- у Чернігові введено в дію хлібозавод (ТОВ «Рижський хліб»), вартість проекту – 90 млн грн, працевлаштовано 30 осіб;
- наприкінці 2016 року у Чернігові розпочало роботу нове швейне підприємство ТОВ «Галант». На підприємстві працює 30 осіб;
- у Корюківці на ПАТ «Слов'янські шпалери – КФТП» введено в експлуатацію дільницю з переробки деревини, створено 200 робочих місць, вартість проекту – 290 млн грн;
- у Ніжині запрацював виробничий комплекс з виготовлення металовиробів і металоконструкцій (ТОВ «Паритет-К»);
- також у Ніжині ПАТ «Ніжинський жиркомбінат» побудовано цех екстракції рослинної олії потужністю переробки насіння до 1000 т/добу, вартість проекту – 63,4 млн грн, створено 16 робочих місць;
- у смт Михайло-Коцюбинське збудовано завод з виробництва зернових пластівців (ТОВ «Добродія Фудз», AgricomGroup), вартість – 260 млн грн, на заводі працює 100 осіб;
- у м. Чернігів на ТОВ «ТАН» збудовано II-III черги цеху з виробництва апаратів для дистиляції, фільтрації і очищення олії;

- добудовано цехи на ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки», вартість – 140 млн грн;
- завершено будівництво заводу крохмалепродуктів та картопле-продуктів у с. Новий Білоус приватного багатопрофільного підприємства «Вимал», вартість проекту – 300 млн гривень.

Створення умов для розвитку бізнесу та інновацій

Чернігівщина у 2018 році ввійшла до топ-10 областей за сприятливістю ведення бізнесу, посівши 6-7 місце в регіональному рейтингу Doing Business.

З 2014 року в області підтримано низку інвестиційних проектів у формі пільгового кредиту за рахунок коштів обласного бюджету в сумі понад 5,2 млн грн, що дозволило створити та зберегти близько 500 робочих місць.

Це проекти:

- «Організація роботи лінії по переробці сої для власних потреб та забезпечення господарств регіону шротом для відгодівлі худоби» приватного сільськогосподарського підприємства «Пісківське» с. Піски Бахмацького району на суму 500,0 тис. грн;
- «Розширення асортименту платних послуг населенню у сфері харчування», ФОП Прокопенко Д.А. (с. Калитянське Козелецького району) на суму 500,0 тис. грн;
- «Удосконалення процесу збирання врожаю соняшника» фермерського господарства «Вітчизна – Тиниця» (с. Тиниця Бахмацького району) на суму 300,0 тис. грн;
- «Організація цеху по переробці молока та виготовлення сиру» приватного сільськогосподарського підприємства «Пісківське» (с. Піски Бахмацького району) на суму 500,0 тис. грн;
- «Удосконалення форм організації обслуговування населення у сфері послуг громадського харчування» приватного підприємства «Ільченко Олег Іванович» м. Бахмач на суму 200,0 тис. грн;
- «Модернізація селянського фермерського господарства «Володимир» (с. Товстоліс Чернігівського району) на суму 340,0 тис. грн;
- «Будівництво (реконструкція) нежитлових приміщень для улаштування виставкового центру з метою надання платних послуг», ТОВ «ВТП «Облагропостач» м. Чернігів на суму 300,0 тис. грн;
- «Модернізація сільськогосподарського виробництва» (СВК «Полісся», Чернігівський район) на суму 500,0 тис. грн;
- «Організація виробництва паливних гранул (пелет) з відходів деревини та рослинних решток» ПСП «Пісківське» (с. Піски Бахмацького району) на суму 500,0 тис. грн;
- «Розширення асортименту надання платних послуг за рахунок придбання транспортних засобів» ПрАТ «АТП 2550» м. Чернігів на суму 500,0 тис. грн;
- «Розвиток ресторанного бізнесу в м. Чернігів» ФОП Голубова О.М. м. Чернігів на суму 500,0 тис. грн;
- «Реконструкція приміщення перукарні для збільшення обсягу та видів послуг населенню» ФОП Єжжун Т.В. (сmt Березна Менського району) на суму 200,0 тис. грн;

- «Розширення потужностей у виробництві монопітки» ТОВ «Канон» м. Чернігів на суму 400,0 тис. гривень.

Крім того, область стала пілотною щодо участі у Програмі FORBIZ (EU4Business), розроблено та затверджено регіональні стратегічні документи, направлені на розвиток малого і середнього підприємництва, підготовлено технічні завдання щодо сприяння розвитку інноваційної активності підприємців регіону.

У місті Чернігові пайовий внесок у розвиток інфраструктури для будівництва об'єктів промисловості знижено з 10% до 0,01%. Кошти, що вивільнились, бізнес спрямовує на розвиток.

У 2017 році інноваційною діяльністю в промисловості займалось 9,6 % загальної кількості підприємств. Ними було впроваджено 75 нових технологічних процесів, у тому числі 9 маловідходних та ресурсозберігаючих, освоєно 97 видів інноваційної продукції, з них 8 видів техніки.

Загальна сума витрат на інновації склала 71,7 млн гривень. На придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, пов'язаних з впровадженням інновацій, витрачено 49,6 млн гривень (69,2 % від загальної суми інноваційних витрат у промисловості).

Протягом останніх років на високотехнологічних виробництвах реалізовані інноваційні проекти:

- виробництва продукції для Збройних Сил України (ПрАТ «ЧеЗаРа», ДП НВК «Прогрес», ТОВ «НВП «Метекол», НВО «Група компаній «МАГР» та інші);

- виробництва карданних валів для сільгосп- та спецтехніки (ТОВ «Український кардан»);

- по виготовленню медичної техніки – кардіодефібриляторів та аероінсоляційного комплексу для лікування опікових хворих та інші (ТОВ «НВП «Метекол»).

Крім того, в регіоні впроваджувались проекти з підвищення енергоефективності.

Реконструйовано та встановлено сучасні твердопаливні котли у 147 котельнях. Частка сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива в регіоні зросла вчетверо – до 15,4%. Загалом порівняно з 2014 роком споживання природного газу по всіх споживачах в області зменшено на 17,2%.

Потужність об'єктів, які виробляють енергію з альтернативних джерел, збільшено з 0,235 МВт до 8,2 МВт. З початку 2018 року ними вироблено понад 25 млн кВт/год електроенергії. Це майже у 10 разів більше порівняно з 2015 роком.

Компанія «Кліар Енерджі-Чернігів» ввела в експлуатацію комплексну інженерну споруду для виробництва електроенергії з системою збору біогазу полігону твердих побутових відходів.

У с. Журавка Варвинського району реалізовано проект по будівництву комплексу з виробництва електроенергії та біогазу з відходів місцевого свинокомплексу, ТОВ «Журавка».

У 2018 році введено в дію комплекс з переробки органічних відходів (бурякового жому) в біогаз для виробництва електричної та теплової енергії в

с/мт Линовиця Прилуцького району ПАТ «Линовицький цукрокомбінат «Красний». Створено 15 робочих місць. Вартість проекту – 235,6 млн гривень.

У Чернігові спільно з Північною екологічною фінансовою корпорацією (NEFCO) встановлено 1185 LED-світильників у системі зовнішнього освітлення міста. Тривають роботи з термомодернізації школи № 5.

Туризм

Чернігівщина займає одне з провідних місць в Україні за кількістю пам'яток культурної спадщини. На державному обліку перебувають більше 9 тис. пам'яток культурної спадщини, 1900 з них – національного значення.

До переліку історичних населених місць України включено 14 населених пунктів області, три з них мають тисячолітню історію (м. Чернігів, м. Новгород-Сіверський, с/мт Любеч). Працює 37 музейних закладів, у тому числі 3 національні заповідники «Чернігів стародавній», «Гетьманська столиця», «Качанівка» та меморіальний комплекс «Пам'яті Героїв Крут». За кількістю музеїв Чернігівщина входить у першу п'ятірку серед областей України.

На Чернігівщині нараховується понад 60 колективних засобів розміщення (готелі, хостели, туристичні комплекси тощо). Серед них є сучасні готелі та відпочинкові комплекси. Це заміський СПА-готель «ШишкіNN», туристично-готельний комплекс «Бреч», центр відпочинку «Вітрила Міклухо-Маклая», туристичний комплекс «Голубі озера» та інші.

Найбільш популярними в області є екскурсійний, активний, сільський та зелений туризм. Є можливості для розвитку лікувально-оздоровчого, релігійного та подієвого (фестивального) туризму.

На сьогодні відпочинок на селі пропонують більше 30 садиб та баз відпочинку. Основні центри сільського туризму знаходяться в Чернігівському, Коропському, Ічнянському, Ріпкинському районах та передмісті Чернігова. Найбільш відомі: «Соколинний хутір», «Андріївські озера», «Кінний двір» та інші.

Чернігівщина має значні природно-рекреаційні ресурси загальною площею понад 260 тис. га: національні природні та регіональні ландшафтні парки, заказники, заповідні урочища, дендропарк, зоопарк та інше.

На території області наявні численні водні об'єкти (понад 1,5 тис. річок загальною площею понад 8 тис. км²); є родовища мінеральних вод та бішофіту.

В області реалізовано низку проектів щодо сприяння розвитку туристичного потенціалу, зокрема:

- реалізовано проект «Від партнерства місцевих музеїв до широкого транскордонного культурного співробітництва», що фінансувався за кошти Європейського Союзу (створено транскордонний музейний кластер, до якого увійшли п'ять білоруських і п'ять українських музеїв, перші в регіоні фонди відкритого зберігання та інтерактивну експозицію у Історико-археологічному музейному комплексі «Древній Любеч»);

- створено парк природи «Беремицьке» з комплексом будівель і споруд для тимчасового проживання людей та вхідної зони рекреаційного комплексу у

Козелецькому районі (ТОВ «Формікабуд»), створено «Музей диких котів» на території парку;

- створено та введено в дію туристичний сайт області chernihivregion.travel, на якому представлена інформація про історичні та природні пам'ятки області, заклади розміщення та харчування та інша корисна для туриста інформація;

- створено музей «Чернігівщина – подорож крізь віки» (с.Калитянське Козелецький район);

- в обласному центрі у 2017 році відкрито готель європейського рівня «Reikartz Чернігів»;

- реконструйовано сквер ім. Богдана Хмельницького, Алею Героїв. Облаштовано нове освітлення П'ятницької та Катерининської церков;

- на території Ніжинського району створено регіональний ландшафтний парк «Ніжинський»;

- у Ріпкинському районі створено гідрологічний заказник місцевого значення «Нижній Болгач», на території Новгород-Сіверського – ландшафтний заказник «Мурав'ївський»;

- у 2017 році створено нові об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення: ботанічні пам'ятки природи «Вікові дерева бувшої садиби Г.М. Глібова» та «Сосна Василя Ялоцького» на території м. Чернігова; ботанічний заказник «Липовий Яр» на території Варвинського району;

- започатковано Чернігівський історичний фестиваль, бізнес-фестиваль «Разом до успіху», свято «День Десни», Батуринфест «Шабля», фестиваль-ярмарок «Сало»;

- відновлено проведення Всеукраїнського фестивалю-конкурсу аматорського мистецтва ім. М.Яковченка.

Якість життя населення

Область є однією з найбільших в Україні за площею, проте найменш заселеною. Демографічна ситуація на Чернігівщині залишається складною як для області в цілому, так і для окремих її територій.

В області відбувається процес депопуляції населення внаслідок звуженого його відтворення, коли наступні покоління менш чисельні від попередніх. Найгостріше негативні процеси протікають у районах, де переважає сільське населення, оскільки саме стан його природного відтворення зумовлює кризову демографічну ситуацію в регіоні.

Головними проблемами на сьогодні є низька щільність населення, що призводить до збільшення вартості соціальних послуг; недостатнє забезпечення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, зокрема первинної ланки медичного обслуговування; дисбаланс наповнюваності сільських загально-освітніх навчальних закладів; невідповідність сучасного стану дорожньої мережі потребам населення.

З метою поліпшення якості життя населення за останні роки значні кошти як з державного, так і з місцевих бюджетів спрямовуються на ремонти лікувальних закладів, дитячих садочків, шкіл, будинків культури, будівництво і реконструкцію спортивних об'єктів, закупівлю шкільних автобусів та

комунальної техніки, ремонт доріг, відновлення вуличного освітлення, реконструкцію водопровідно-каналізаційного господарства, благоустрій, тощо.

За останні чотири роки на реалізацію програм і проектів регіонального та місцевого розвитку області з державного бюджету спрямовано більше 1,1 млрд гривень. За рахунок цих коштів здійснювалось та продовжується будівництво, реконструкція та капітальний ремонт 1144 об'єктів, закупівля та встановлення 1038 комплектів обладнання і спецтехніки, 345 спортивних та дитячих майданчиків.

Крім того, протягом 2016-2018 років об'єднані територіальні громади додатково отримали з державного бюджету 255,3 млн грн на розвиток власної інфраструктури. Було реалізовано 328 проектів.

Охорона здоров'я

В рамках реформування медичної допомоги вторинного рівня створено 4 госпітальні округи: Чернігівський, Північний, Ніжинський та Прилуцький.

Національною службою здоров'я України відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 №410 «Деякі питання щодо договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій» укладені договори з 34 закладами охорони здоров'я.

Повністю автономізовано 35 закладів охорони здоров'я області первинної медичної допомоги, з них 27 Центрів первинної медичної допомоги та 8 інших лікувально-профілактичних закладів в містах Чернігові, Прилуках, Прилуцькому районі.

До електронної системи охорони здоров'я «eHealth» внесено всі медичні заклади області, що надають первинну медичну допомогу. Із лікарями первинної ланки на 31.12.2018 підписали декларації 66,0% населення області. Усі заклади первинної ланки підключено до мережі Інтернет.

З метою підвищення доступності медичного обслуговування до населення у сільській місцевості розроблений План спроможних мереж надання первинної медичної допомоги Чернігівської області, який погоджений відповідною комісією МОЗ України 30 березня 2018 року.

На розбудову мереж первинної медичної допомоги у сільській місцевості виділено 138 млн грн у вигляді субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам. Ці кошти спрямовуються на будівництво амбулаторій, оснащення їх обладнанням та забезпечення лікарів санітарним транспортом.

Протягом 2015-2018 років відремонтовано 24 об'єкти, проведено реконструкції 33, побудовано 2 нові об'єкти охорони здоров'я, придбано сучасне медичне обладнання.

За 2015-2018 роки для закладів сільської медицини придбано 23 санітарні автомобілі. Також реалізовано проекти:

- для радіотерапевтичного відділення Чернігівського обласного онкологічного диспансеру придбано медичний лінійний прискорювач та томограф;

- реконструйовано Чернігівську обласну лікарню. З 2017 року в закладі функціонує сучасне ангіографічне обладнання Philips. З травня 2018 року кардіологічна служба обласної лікарні працює в ургентному режимі, надаючи допомогу хворим з інфарктом міокарда з усієї області в режимі 24/7;

- здійснено реконструкцію дитячого, інфекційного, поліклінічного відділень Корюківської центральної районної лікарні із застосуванням енергоощадних технологій;

- реконструйовано блок «В» пологового будинку в м. Ніжині, зокрема, акушерський корпус, облаштовано сімейні пологові зали, індивідуальні палати для перебування породіль і немовлят та палати для вагітних;

- у 2018 році введено в дію центральну оперативну диспетчерську (ЦОД) екстреної медичної допомоги. До неї підключено міста Чернігів, Ніжин, Прилуки, Новгород-Сіверський та 22 райони області. Закуплено обладнання для дистанційної передачі ЕКГ та завершено роботи зі створення телеметричного кардіологічного комплексу на етапі надання екстреної медичної допомоги.

Освіта

В області створено 37 опорних шкіл та 20 філій, з них в об'єднаних територіальних громадах – 27 та 15 відповідно.

Здійснено капітальні ремонти та реконструкцію 90 закладів освіти області.

Відкрито 12 інклюзивно-ресурсних центрів та ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти. Кількість дітей з особливими освітніми потребами, для яких організовано інклюзивне навчання, зросла із 25 у 2014 році до 275 у 2018 році.

Придбано 68 шкільних автобусів.

Розширено мережу закладів позашкільної освіти, яка тепер налічує 72 заклади.

Для якісної підготовки працівників робочих професій створено чотири навчально-практичні центри, які оснащені найсучаснішим обладнанням, інструментом, матеріалами, програмним забезпеченням. В області функціонує 10 навчально-практичних центрів галузевого спрямування. Започатковано підготовку робітничих кадрів з елементами дуальної форми навчання

Створено позашкільний заклад освіти «Центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства та туризму учнівської молоді».

Відкрито 42 заклади дошкільної освіти та 42 групи у діючих закладах. Створено більше 1200 додаткових місць для дошкільнят.

Основні проекти, які були реалізовані:

- реконструйовано ясла-садок №6 «Сонечко» Семенівської міської ради на 230 місць;

- проведено енергоефективну реновацію загальноосвітнього навчального закладу № 11 у м. Чернігів;

- створено дитячий заклад для оздоровлення та відпочинку «Дивосвіт». За 2015-2018 роки оздоровлено майже 1,5 тис. дітей з різних регіонів України та області;

- проведено реконструкцію із заходами енергозбереження Городнянської районної гімназії та даху ЗОШ № 2, Варвинської районної гімназії із заміною віконних та дверних блоків на металопластикові, даху та фасаду Березнянської школи, систему опалення Холминської ЗОШ;

- проведено капітальні ремонти Козелецької ЗОШ №3, Ріпкинської гімназії; Парафіївської ЗОШ із утепленням фасаду і основного корпусу.

Соціальний захист

В області здійснювалась реалізація державної політики у сфері соціальної підтримки населення, у тому числі малозабезпечених та багатодітних сімей, ветеранів, інвалідів, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших категорій осіб, які згідно із законодавством України мають право на пільги та житлові субсидії.

Створено комунальну установу «Чернігівський обласний Центр комплексної реабілітації та обслуговування учасників бойових дій, членів їх родин та сімей загиблих».

З серпня 2014 року функціонує Єдиний Волонтерський Центр – одна з найпотужніших волонтерських організацій області. В області діє громадська організація «Єдина родина Чернігівщини».

Для забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації в місцевих органах соціального захисту населення перебуває на обліку 24 особи з числа учасників Антитерористичної Операції, операції Об'єднаних сил, з яких 12 повністю забезпечені необхідними засобами реабілітації.

У рамках надання соціальної підтримки бійцям-добровольцям виплачено одноразову матеріальну допомогу у розмірі 5000 гривень кожному, таку допомогу отримали 16 осіб.

У 2015 році сімейними формами виховання було охоплено 87% дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, у 2018 році – 93,4%.

Основні програми та проекти:

- реалізується державна програма забезпечення житлом сімей загиблих учасників АТО, операції Об'єднаних сил, осіб з інвалідністю I-II групи з числа ветеранів АТО, ООС та осіб, які втратили функціональні можливості нижніх кінцівок, та потребують поліпшення житлових умов. Протягом 2015-2017 років придбано житло для 67 таких сімей на суму 43,6 млн гривень. У 2018 році виплачено грошову компенсацію на придбання житла 8 родинам;

- за кошти державного та місцевих бюджетів протягом 2017-2018 років у регіоні отримали житло 55 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа;

- у м. Чернігові другий рік діє місцева програма підтримки народжуваності. У додаток до державної допомоги молодим родинам, які народили дитину, міська влада доплачує 5 тис. грн за першу, 10 тис. грн за другу та 20 тис. грн за третю дитину. З початку дії Програми 2006 сімей отримали таку допомогу (17,14 млн грн). Такі ж програми діють у Кіптівській ОТГ – при народженні дитини надається фінансова допомога в сумі 20 тис. грн та Плисківській ОТГ (5 тис. гривень);

- здійснено реконструкцію обласного Центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Відродження» у Чернігові. Збудовано нові приміщення загальною площею понад 800 м². На базі Центру відкрито відділення паліативної допомоги дітям з інвалідністю із невиліковними прогресуючими хворобами психоневрологічного профілю;

- у Ніжинському дитячому будинку-інтернаті встановлено платформний сходовий підйомник, призначений для підйому і переміщення осіб з обмеженими фізичними можливостями;

- проведено ремонтні роботи житлових приміщень для відкриття психоневрологічного відділення при Козелецькому геріатричному пансіонаті на 50 ліжко-місць.

Адміністративні послуги

Одним із пріоритетних завдань є удосконалення якості та стандартів надання адміністративних послуг, наближення їх до громадян.

В області функціонує 30 центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП), в тому числі 10 – в об'єднаних територіальних громадах (Парафіївській, Кіптівській, Остерській, Коропській, Макіївській, Бобровицькій, Варвинській, Козелецькій, Куликівській, Срібнянській).

Протягом 2014-2018 років мережа ЦНАП збільшилася на п'ять центрів, а кількість наданих адміністративних послуг – майже вп'ятеро.

У ЦНАП Чернігова, найпотужнішому в області, у 2018 році започатковано процедуру оформлення біометричних паспортів. Запроваджено онлайн-реєстрацію на чергу для отримання послуг за допомогою порталу (admincher.gov.ua).

У рамках міжнародної технічної допомоги (програма U-LEAD з Європою) на умовах співфінансування:

- відкрито сучасний ЦНАП Кіптівської ОТГ, у якому надається близько 100 адміністративних послуг;

- здійснено інституційну підтримку організації роботи ЦНАПів у 8 ОТГ (Батуринська, Бобровицька, Вертіївська, Городнянська, Козелецька, Куликівська, Носівська та Сосницька).

Ремонт доріг та інфраструктура

Розвиток транспортної та дорожньої інфраструктури регіону залишається одним з головних пріоритетів у роботі місцевої влади.

З 2014 року відремонтовано більше 300 км доріг, ліквідовано ямковість на 2,2 тис. м² шляхів.

Реалізовано проекти:

- у Чернігові побудовано тролейбусну контактну лінію, реконструйовано зовнішнє освітлення вздовж тролейбусної лінії, відновлено дорожнє покриття. На вулиці міста виїхав 21 новий тролейбус;

- в обласному центрі капітально відремонтовано 19 світлофорних об'єктів, влаштовано освітлення на 53 пішохідні переходи, облаштовано 60 пішохідних переходів для людей з обмеженими можливостями, вимощено 430 м² тактильної плитки;

- у м. Мена модернізовано вуличне освітлення. Проведено монтаж 1400 сучасних LED-світильників, замінено щитові та аварійні опори;

- у Чернігові облаштовано 28,3 км велодоріжок, запроваджено систему «Безпечне місто Чернігів», встановлено 174 камери відеоспостереження. Завдяки системі розкрито кілька десятків злочинів;

- на передавальній станції «Холми» Чернігівської філії Концерну РРТ у Корюківському районі здійснено заміну аналогового телевізійного передавача потужністю 5 кВт на новий передавач потужністю 10 кВт;

- у Чернігові встановлено більше 250 нових зупинкових комплексів. Систему відстеження руху транспорту поєднано із «розумними зупинками», облаштованими електронним табло із часом руху транспорту, точками WI-FI, USB-виходом. Транспортні засоби, що обслуговують маршрутну мережу міста, облаштовано GPS-трекерами.

Комунальне господарство

Вживались заходи щодо технічного переоснащення та розвитку житлово-комунального господарства області.

Для утримання житлових будинків і прибудинкових територій функціонує 382 об'єднання співвласників багатоквартирних будинків. Частка оснащення багатоквартирних житлових будинків загальнобудинковими приладами обліку теплової енергії станом на 01.01.2019 становило 78,2 %.

Збудовано чи реконструйовано 45,7 км мереж водопостачання та 15,6 км мереж водовідведення, 15 водопровідних та 9 каналізаційних насосних станцій, зокрема:

- побудовано і реконструйовано мережі водовідведення, а також побудовано систему водовідводу поверхневих вод у містах Бахмач, Ніжин, Прилуки, Сновськ, селищі Ріпки, Новгород-Сіверському, Коропському, Сосницькому районах;

- у місті Чернігові проведено реконструкцію шахтних водоскидів на річці Стрижень по вул. Героїв Чорнобиля та вул. Єськова;

- у Чернігові замінено ділянки напірних каналізаційних колекторів протяжністю більше 1 км;

- реконструйовано каналізаційні очисні споруди і насосні станції в містах Ічня, Бахмач та Семенівка, селищах Варва, Козелець, Короп, Сосниця та Ладан Прилуцького району, селах Ніжинське Ніжинського району, Часнівці Козелецького району, Наумівка Корюківського району та Снов'янка Чернігівського району;

- продовжуються роботи з реконструкції каналізаційних очисних споруд в м. Ічня, смт Куликівка та с. Киселівка Чернігівського району;

- придбано каналізаційні насоси для очисних споруд та насосних станцій у містах Борзна, Городня, Ніжин, Прилуки та Семенівка, селищі Варва.

Реалізовано низку проектів щодо поводження з відходами, зокрема:

- облаштовано 33 місця роздільного збору твердих побутових відходів в 11 населених пунктах Менського району, придбано 24 контейнери для сміття в м. Городня;

- на території Коропського, Ріпкинського, Сосницького районів та в м. Бобровиця облаштовані сміттєзвалища;

- на полігоні твердих побутових відходів у м. Чернігів розчищено фільтраційні канали, облаштовано захисну геомембрану, побудовано дамбу, виконано реконструкцію водопроводу з метою забезпечення заходів пожежогасіння.

Спорт, культура, дозвілля

Реалізовано наступні проекти:

- у 2017 році створено комунальну установу «Чернігівський обласний молодіжний центр». У 2018 році організовано 973 різноманітні заходи, залучено 20 тисяч учасників. За сприяння Благодійного фонду П. Порошенка у Центрі створено освітню платформу «Арсенал Ідей», яка поєднує в собі інтерактивний простір, мистецтво, науку та інновації;

- спільно з громадськими організаціями започатковано акції «Єдина родина Чернігівщини» та «Родинне коло Чернігівщини» для родин героїв, загиблих під час Революції гідності та при виконанні військового обов'язку в зоні АТО;

- з 2017 року започатковано Всеукраїнський захід до Дня українського добровольця, обласний фестиваль-конкурс української патріотичної пісні та поезії часів Революції гідності та АТО «Янголи світла»;

- започатковано проведення щорічного екологічного фестивалю «Життя в стилі ЕКО» та щорічного обласного екологічного конкурсу «Одна планета – одне майбутнє»;

- з 2014 року відремонтовано 41% закладів культури;

- організовано масові фізкультурно-спортивні заходи: Міжнародний спортивно-масовий захід «Чернігів - Напівмарафон», День відкритих дверей спорту з нагоди Дня фізичної культури і спорту України та Олімпійський урок;

- проведено масштабну реконструкцію Державного підприємства «Олімпійський навчально-спортивний центр «Чернігів» (колишній стадіон ім. Ю.О.Гагаріна);

- розпочато реконструкцію Спеціалізованої дитячо-юнацької школи олімпійського резерву з футболу «Юність»;

- реконструйовано та оновлено інфраструктуру пляжу «Золотий берег» у м. Чернігові. Збудовано майданчик для пляжного футболу, три майданчики для пляжного волейболу, майданчики для баскетболу та для настільного тенісу;

- збудовано I чергу інфраструктурних об'єктів фізкультурно-спортивного комплексу «Чернігів-Арена», футбольний майданчик з синтетичним покриттям по вул. Льотній у м. Чернігові, спортивний зал з готелем та їдальнею на спорткомплексі «Хімік» у м. Чернігів; стадіон в с.Плиски Борзнянського району з стандартним футбольним полем зі штучною травою, трибунами для глядачів з покрівлею (навісом) над трибунами;

- за програмою «SocialFootballChallengeinUkraine2018» створено два сучасні спортивні майданчики у мікрорайонах міста Чернігова (вул. Самострова, 9 та вул. П'ятницька, 49);

- сучасні міні-футбольні поля зі штучним покриттям побудовано у Носівці, Бахмачі, Чернігівському районі, Куликівці, Варві, Корюківці, Гончарівському, м. Чернігові.

2. Основні завдання та проекти регіонального розвитку

Основними пріоритетами розвитку області на наступні три роки є:

- розвиток аграрного сектору;
- створення умов для розвитку бізнесу, інновацій;
- розвиток туризму;
- поліпшення якості життя населення.

2.1. Економіка та інвестиції

Основними напрямками розвитку економічної сфери є:

- зростання економіки на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості;
- створення сприятливого бізнес-середовища, подальша розбудова інфраструктури підтримки бізнесу;
- реалізації ефективної регуляторної політики та підвищення якості надання адміністративних послуг;
- підвищення рівня інвестиційної спроможності регіону;
- забезпечення енергонезалежності та формування енергоефективного середовища регіону;
- підвищення енергоефективності виробництва та розширення використання відновлюваних джерел енергії;
- розвиток туристичної галузі.

2.1.1. Агросектор

В агропромисловому комплексі планується реалізація ряду інвестиційних проектів, направлених на технологічне переоснащення діючих та створення високотехнологічних нових підприємств з виробництва та переробки сільгосппродукції, нарощування економічного потенціалу аграрних підприємств, у тому числі за рахунок розвитку органічного виробництва та підвищення продуктивності рослинництва і тваринництва; підтримку розвитку виробництва екологічно чистих продуктів харчування та органічного землеробства.

Зокрема, заплановано будівництво нових потужностей із зберігання та переробки врожаю, тваринницьких комплексів, в т.ч.:

- елеватора ємністю 96 тис. тонн для зберігання олійних та зернових культур у смт Срібне ТОВ «Батьківщина»;
- будівництво силосів для зберігання зерна загальною ємністю 12 тис. тонн в м. Носівка ПАТ «Носівське ХПП»;
- елеватора потужністю 124,5 тис. тонн у м. Ніжин СТОВ «Дружба-Нова»;
- комплексу сушки, зберігання та перевалки зерна потужністю 100 тис. тонн у м. Носівка ТОВ «Носівський цукровий завод»;
- об'єктів виробничої інфраструктури по зберіганню та переробці сільськогосподарської продукції потужністю 20,0 тис. тонн у м. Сновськ ПСП «Прогрес» на базі колишнього ВАТ «Щорський електромеханічний завод»;

- приміщення для утримання великої рогатої худоби (молочні комплекси та ферми): тваринницького комплексу на 1600 голів у с. Райгородок Коропського району ТОВ «Черешеньки»; доїльної зали на 600 голів у с. Лукнів Коропського району ПСП «Лукново»; приміщення для утримання молодняка ВРХ на 600 голів у смт Понорниця Коропського району ФГ «Білі Роси»; II черги молочного комплексу на 400 голів у с. Дягова Менського району ФГ «Бутенко»; корівника на 50 голів у с. Прогони Сосницького району ФГ «Хутір Прогони»;

- приміщень по вирощуванню і відгодівлі свиней у с. Голінка Бахмацького району (СТОВ «Україна»); у с. Білошапки Прилуцького району (ТОВ «Біоагроінвест»); у с. Григорівка Бахмацького району (ТОВ «АФ ім. Шевченка»);

- зерносушарки у с. Стара Талалаївка Талалаївського району ТОВ «Агрофірма Сильченкове»;

- II черги елеватора на 25 тис. тонн ТОВ «Норія Грейн» у с. Серединка Чернігівського району.

Крім цього, планується створення агропромислового кластеру «Пісківський», де виробничим ядром виступає ПСП «Пісківське» (включатиме сирзавод, борошномельно-круп'яний завод, олійно-екстракційне виробництво, кондитерську фабрику, м'ясопереробний завод, підприємство з виробництва альтернативних джерел енергії, логістичний центр), а інноваційним – Чернігівський національний технологічний університет (включатиме науково-навчальні інститути, студентське об'єднання, інформаційно-інноваційний центр, центр стартапів).

2.1.2. Промисловість

Регіональна промислова політика спрямована на впровадження безвідходних та енергозберігаючих технологій, стимулювання наукомістких виробництв, що здійснюють випуск інноваційної продукції, подальше залучення інвестицій, створення додаткових робочих місць та, насамперед, орієнтована на формування умов для розширення промислового виробництва, а розвиток сучасної системи технічного регулювання забезпечить вільний доступ вітчизняних товарів на міжнародні ринки.

Будуть реалізовані інвестпроекти, спрямовані на технологічне перенаснащення діючих, створення високотехнологічних нових підприємств та підвищення конкурентоспроможності промисловості в цілому, у т.ч.:

- будівництво заводу з виробництва скла та супутніх виробництв з обробки скла ТОВ «Сівер-промо» (м. Городня);

- будівництво виробничої будівлі для влаштування комплексу з виготовлення продукції загальномашинобудівного призначення ТОВ «Полімаш» (м. Чернігів);

- налагодження виробництва тканин компанія «Текстиль-Контакт» (м. Чернігів);

- розробка та виробництво технічних засобів навчання та тренажерів, модельного ряду сучасних вискоєфективних дефібриляторів на ТОВ НВП «Метекол» (м. Ніжин);

- будівництво цеху з переробки деревини ТОВ «Відродження 2012» (м. Чернігів).

2.1.3. Створення умов для розвитку бізнесу та інновацій

Сектор малого та середнього підприємництва є одним із потужних сфер економіки та відіграє важливу роль у вирішенні проблем зайнятості, виконуючи соціальну функцію в регіоні. Одними із головних завдань у цій сфері є створення сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва; розширення доступу бізнесу до фінансово-кредитних ресурсів; інформаційно-консультаційна допомога, розвиток мережі елементів інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва та забезпечення її ефективного функціонування.

З метою створення умов для започаткування та розвитку підприємництва передбачено реалізацію проекту зі створення регіонального Центру підтримки підприємництва, інновацій та стартапів, бізнес-акселератора на базі Агенції регіонального розвитку Чернігівської області. В одному місці будуть сконцентровані інкубації підприємців-початківців, майданчик для налагодження взаємодії представників бізнесу, влади, наукової спільноти та громадськості, можливості для здійснення інформаційно-консультаційної, менторської та фінансово-кредитної підтримки малого, середнього підприємництва.

Також планується реалізувати проект щодо створення Хабу соціального партнерства, підприємництва та інституційного розвитку у приміщенні колишнього кінотеатру у м. Чернігові, де розміщено обласний молодіжний центр, а також Школи малого та середнього підприємництва у м. Ніжині;

Крім того, розглядаються перспективи створення індустріальних парків у містах Мена, Бобровиця, Чернігів та у смт Сосниця.

У сфері відновлювальної енергетики реалізація проектів надасть можливість оптимізувати споживання енергетичних ресурсів всіма категоріями споживачів області та збільшити споживання альтернативних видів палива; запровадження ефективного використання енергетичних ресурсів.

Загальну потужність об'єктів відновлюваної енергетики області, яка поєднує в собі виробництво електроенергії з біомаси, біогазу, сонячної енергії та за допомогою сили води планується збільшити з 8,2 МВт до 15 МВт за рахунок реалізації інвестиційних проектів, зокрема будівництва:

- сонячної електростанції потужністю 1,2 МВт (встановлення 4910 сонячних панелей) у с.Малинівка Чернігівського району ТОВ «Нікком Солар»;
- біоенергетичного комплексу з виробництва електроенергії потужністю 2,4 МВт з використанням біогазу у с. Малий Листвен (за межами населеного пункту) Ріпкинського району ТОВ «Бета-Енерджі-Грін»;
- біогазової установки на відходах тваринництва і рослинництва у смт Понорниця ФГ «Білі Роси»;
- сонячної електростанції потужністю 9 МВт у м. Мена ТОВ «Санвін 28»;
- електрогенераторної (когенераційної) установки на біогазі м. Чернігів ТОВ «Чернігівська генеруюча компанія».

2.1.4. Розвиток туристичного потенціалу

У цій сфері передбачається продовження формування позитивного туристичного іміджу області на внутрішньому та зовнішньому туристичних ринках, збільшення кількості туристів, що відпочивають у межах області; розвиток зеленого, сільського та інших видів туризму, зокрема через реалізацію наступних проектів:

- туристичний кластер «Сіверщина», концепція якого полягає в тому, щоб об'єднати зусилля ряду міст і районів Сумської і Чернігівської областей з розвитку туризму;

- агрорекреаційний кластер «Козацьке коло» за участю Качанівського парку і фермерських господарств на Чернігівщині;

- створення Greenways (зеленого маршруту) «Чернігівське Полісся», який передбачає об'єднання історико-культурних та природних ресурсів Козелецького району;

- удосконалення системи інформування туристів шляхом створення Обласного центру розвитку туризму та мережі інтерактивних туристичних пунктів у місцях найбільшої концентрації туристів на Чернігівщині (передбачає проведення ремонтних робіт та сучасного оснащення частини приміщення на 1-му поверсі за адресою: м. Чернігів, вул. Коцюбинського, 70; придбання та встановлення сенсорних інформаційних кіосків та екранів в туристичних центрах області).

Також планується реалізація проектів:

- продовження розбудови сучасного туристичного-готельного комплексу «Бреч» у Корюківському районі;

- продовження реконструкції Менського зоологічного парку загальнодержавного значення (капітальні ремонти приміщень для тварин і птахів, впровадження енергоефективних заходів, ремонти систем водогону та ін.);

- капітальний ремонт парку ім. Коцюбинського у м. Чернігів (від вул. Преображенської до Колегіуму);

- реконструкція мощення Красної площі у м. Чернігів;

- реконструкція рекреаційної зони «Графський парк» та прилеглого Театрального скверу у м. Ніжин;

- реставрація та пристосування пам'ятки архітектури комплексу споруд «Поштова станція» у м. Ніжин;

- реконструкція вул. Гоголя, як історичної частини м. Ніжин;

- реконструкція площі ім. Івана Франка та бульвару Шевченка (м. Ніжин);

- виготовлення проектно-кошторисної документації на проведення реставраційних робіт Триумфальної Арки у м. Новгород-Сіверський;

- проведення реставраційних робіт у приміщеннях Чернігівського обласного художнього музею ім. Г.Галагана;

- капітальний ремонт нежитлової будівлі з метою розміщення Центру мистецтва, культури, туризму та музейної справи «Мегаполіс» у смт Короп.

2.2. Поліпшення якості життя населення

Діяльність влади має бути орієнтована на людину, зростання людського потенціалу, покращення якості життя кожного члена суспільства. Це стосується охорони природного середовища, що оточує людину, піклування про її здоров'я, освіту, умови проживання, якісні комунальні та соціальні послуги, комфортне урбаністичне середовище, належні умови для працевлаштування та багато інших складових, що входять до поняття якості життя.

Висока якість життя людини є метою та змістом діяльності владних інститутів та суспільного розвитку. Потужний економічний потенціал або високий рівень ВВП держави втрачають сенс, якщо адекватно не зростає рівень добробуту населення, якщо люди не забезпечені якісними харчовими продуктами, житлово-комунальними послугами, розвинутими системами охорони здоров'я, освіти та культури.

Саме рівень добробуту громадян є мірилом розвитку, конкурентоспроможності та ефективності держави. Інвестиції в людський потенціал, за оцінками багатьох економістів, є найвигіднішими як для окремої людини, так і для суспільства в цілому.

Важливим пріоритетом Плану є підвищення якості життя та забезпечення комфортних, безпечних умов для проживання населення, стимулювання місцевого розвитку через пошук внутрішніх ресурсів за наявності державної підтримки таких процесів з метою забезпечення як добробуту населення.

2.2.1. Охорона здоров'я

У сфері охорони здоров'я головними завданнями будуть продовження реформування сфери охорони здоров'я області з акцентом на первинну ланку; надання доступної, якісної, сучасної медичної допомоги населенню; покращення надання медичної допомоги матерям та дітям; профілактика та лікування соціально небезпечних хвороб.

В рамках виконання Плану спроможних мереж надання первинної медичної допомоги Чернігівської області, який погоджений відповідною комісією МОЗ України 30 березня 2018 року, до 2020 року передбачено завершення розвитку спроможної мережі лікарських амбулаторій – функціонування 7 Центрив ПМД, 47 амбулаторій групової практики та 79 амбулаторій монопрактики.

Планується побудувати 21 нову амбулаторію загальної практики – сімейної медицини з технічним оснащенням та автотранспортом; здійснити капітальний ремонт діючих амбулаторій, наповнення їх новим медичним обладнанням та апаратурою (у с. Бахмач Бахмацького району, с. Кобижча Бобровицького району, селах Високе та Плиски Борзнянського району, с. Журавка Варвинського району, с. Хоробичі Городнянського району, селищі Тростянець, смт Парафіївка Ічнянського району, с. Лемеші Козелецького району, с. Нехаївка Коропського району, с. Наумівка, смт Холми Корюківського району, с. Салтикова Дівиця Куликівського району, с. Вертіївка Ніжинського району, с. Грем'яч Новгород-Сіверського району, с. Володькова Дівиця Носівського району, с. Стольне Менського району, с. Чорнотичі Сосницького району, с. Тур'я Сновського району, с. Киїнка, с. Іванівка Чернігівського району).

Крім того, заплановано:

- створення лікарень інтенсивного лікування другого рівня в кожному госпітальному окрузі (Чернігівському, Ніжинському, Прилуцькому та Північному);

- створення регіонального центру громадського здоров'я на базі обласного центру інформаційно-аналітичних технологій та пропаганди здорового способу життя у м. Чернігів.

Передбачено реалізувати такі проекти:

- капітальний ремонт із застосуванням енергозберігаючих технологій по комплексній термомодернізації будівлі головного корпусу КЛПЗ «Чернігівська обласна дитяча лікарня»;

- реконструкція будівлі променевої терапії (радіологія) КЛПЗ «Чернігівський обласний онкологічний диспансер» із застосуванням енергозберігаючих технологій та комплексній термомодернізації;

- реконструкція частини приміщень КЛПЗ «Чернігівський обласний онкологічний диспансер» під Центр пересадки кісткового мозку;

- створення сприятливих умов для забезпечення медичною допомогою жителів Менського району – придбання апарату комп'ютерної томографії для Менської ЦРЛ, будівництво житлового будинку для забезпечення житлом лікарів;

- продовження будівництва перинатального центру вторинного рівня у м. Бобровиця;

- забезпечення службовим житлом лікарів КЛПЗ «Семенівська центральна районна лікарня»;

- реконструкція пологово-гінекологічного відділення Бахмацької ЦРЛ із застосуванням енергозберігаючих технологій;

- реконструкція будівлі Бахмацької ЦРЛ з улаштуванням шатрового даху, утепленням фасадів із заміною вікон та віконних блоків із впровадженням заходів теплореновації;

- введення в експлуатацію дільничної лікарні на 100 ліжок з поліклінікою на 200 відвідувань у смт Талалаївка;

- оновлення парку санітарного автотранспорту Обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф 70 спеціалізованими автомобілями;

- забезпечення бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги Обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф засобами радіозв'язку та створення телеметричного кардіологічного комплексу;

- реконструкція будівлі хірургічного корпусу КЛПЗ «Чернігівська обласна лікарня» (отоларингологічне, інтервенційне відділення);

- встановлення в Чернігівській обласній лікарні магнітно-резонансного томографа, що покращить надання висококваліфікованої спеціалізованої лікувально-діагностичної допомоги населенню області;

- капітальний ремонт (частини санвузлів відділення реконструктивної ортопедії, придбання обладнання для забезпечення кардіохірургічних втручань) КНП «Чернігівська міська лікарня № 2»;

- заміна віконних блоків у палатах перебування хворих в стаціонарі (150 вікон), капітальний ремонт покрівлі стаціонару; капітальний ремонт покрівлі (первинна допомога) КНП «Чернігівська міська лікарня № 3»;
- капітальний ремонт фасаду з утепленням зовнішніх стін адміністративної будівлі, покрівлі адміністративної будівлі поліклініки, заміна внутрішнього освітлення на енергозберігаюче в адміністративній будівлі КНП «Дитяча поліклініка № 2» у м. Чернігів;
- капітальний ремонт даху будівлі КНП «Чернігівська міська лікарня № 4» ЧМР у м. Чернігів;
- реконструкція акушерсько-гінекологічного корпусу під дитячу поліклініку КНП «Дитяча поліклініка № 1» у м. Чернігів;
- капітальний ремонт з застосуванням енергозберігаючих технологій по комплексній термомодернізації будівлі дев'ятиповерхового палатного корпусу 3-го поліклінічного відділення, капітальний ремонт асфальтового покриття проїзних шляхів на території Чернігівської міської лікарні № 1;
- капітальний ремонт будівлі корпусу амбулаторії КПП «Чернігівська міська лікарня № 1»;
- капітальний ремонт (комплексна термомодернізація), придбання апарату експертного класу для проведення УЗД в КНП «Пологовий будинок» Чернігівської міської ради;
- капітальний ремонт з застосуванням енергозберігаючих технологій по комплексній термомодернізації будівель лікувально-профілактичних корпусів відділень КЛПЗ «Чернігівська обласна психоневрологічна лікарня» (Чернігівський район, Халявинська сільська рада, 4-ий км Гомельського шосе, б);
- реконструкція очисних споруд комунального лікувально-профілактичного закладу «Чернігівській обласний протитуберкульозний диспансер»;
- капітальний ремонт терапевтичного корпусу, хірургічного відділення та рентгенологічних кабінетів, харчоблоку Прилуцької центральної районної лікарні;
- капітальний ремонт 2-го поверху хірургічного корпусу; капітальний ремонт терапевтичного відділення; термомодернізація КЛПЗ «Прилуцька центральна міська лікарня»;
- термомодернізація амбулаторій загальної практики сімейної медицини у м. Прилуки: № 1, № 2, № 3, № 4, № 5, № 6;
- термомодернізація Прилуцької міської стоматологічної поліклініки; КНП «Прилуцька міська дитяча лікарня» Прилуцької міської ради;
- капітальний ремонт будівель I корпусу та водо-, грязелікувального приміщення комунального підприємства санаторій «Берізка» (на 142 км траси Київ – Суми 4, с. Сухополова Прилуцького району);
- капітальний ремонт неврологічного відділення Ніжинської ЦРЛ;
- комплексна термомодернізація КЛАЗ «Ніжинський міський пологовий будинок»;
- капітальний ремонт будівель та інженерних мереж Любецького психоневрологічного інтернату у с. Пересаж Ріпкинського району;
- капітальний ремонт приміщення котельні Борзнянської центральної районної лікарні зі встановленням енергозберігаючих котлів;

- реконструкція пологового відділення КЛПЗ «Варвинська центральна районна лікарня»;
- заміна віконних блоків та дверей, утеплення будівлі Городнянської ЦРЛ із застосуванням енергозберігаючих технологій (капітальний ремонт);
- капітальний ремонт двоповерхової будівлі стаціонару КЛПЗ «Ічнянська центральна районна лікарня»;
- реконструкція приміщення Монастирищенської амбулаторії загальної практики сімейної медицини Ічнянського ЦПМСД;
- реконструкція Козелецької ЦРЛ;
- капітальний ремонт фельдшерсько-акушерського пункту у с. Сираї Козелецького району;
- капітальний ремонт системи опалення адмінприміщення та фельдшерсько-акушерського пункту у с. Прогрес Козелецького району;
- реконструкція приміщення дитячої консультації Коропської ЦРЛ в амбулаторію загальної лікарської практики – сімейної медицини КЗ охорони здоров'я Коропського районного центру первинної медико-санітарної допомоги;
- реконструкція терапевтичного відділення КЗ «Коропська центральна районна лікарня»;
- реконструкція приміщень головного корпусу, хірургічного, реанімаційного та гінекологічного відділень Корюківської центральної районної лікарні;
- капітальний ремонт, реконструкція каналізаційної мережі центральної районної лікарні у смт Куликівка;
- капітальний ремонт частини приміщень головного корпусу КЗ «Ніжинський центр ПМСД» у смт Лосинівка під створення палат реабілітації учасників бойових дій і ліквідаторів аварії на ЧАЕС (Ніжинський район);
- модернізація систем опалення головного корпусу, будівлі інфекційного корпусу та адмінкорпусу в комунальному закладі «Новгород-Сіверська центральна районна лікарня імені І.В. Буяльського»;
- капітальний ремонт приміщення гінекологічного відділення Носівської ЦРЛ;
- реконструкція частини нежитлового приміщення Малодівицької районної лікарні № 1 під відділення Малодівицької амбулаторії ЗПСМ Прилуцького району;
- капітальний ремонт лікувального корпусу КЗ «Ріпкинська ЦРЛ» з заміною даху, вікон, утеплення фасадів та горища;
- придбання медичного обладнання (цифрового флюорографа, лапароскопа) та оснащеного санітарного автотранспорту для КЛПЗ «Семенівська центральна районна лікарня»;
- реконструкція з впровадженням енергоефективних заходів на базі стаціонарного корпусу КЛПЗ «Семенівська центральна районна лікарня»;
- теплореновація КНП «Сосницький районний центр первинної медико-санітарної допомоги ім. Б.Л. Смирнова» Сосницької районної ради;
- капітальний ремонт чотириповерхової будівлі терапевтичного корпусу КЛПЗ «Сосницька ЦРЛ»;
- реконструкція котельні Талалаївської ЦРЛ із заміною існуючих котлів;

- капітальний ремонт частини приміщень та реконструкція системи теплозабезпечення КЛПЗ «Чернігівська центральна районна лікарня»;
- реконструкція частини приміщення Редьківської амбулаторії ЗПСМ під службове житло для медичних працівників (Чернігівський район).

2.2.2. Освіта

У сфері освіти відповідно до вимог Закону України «Про освіту» основними завданнями є:

- приведення мережі закладів освіти області у відповідність до типів закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти;
- формування до 01.09.2020 мережі опорних закладів та філій у відповідності до Положення про освітній округ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 777 (зі змінами);
- продовження роботи в закладах загальної середньої освіти щодо створення новітнього освітнього середовища Нової української школи шляхом проведення відповідних ремонтно-будівельних робіт, придбання сучасних меблів, комп'ютерного обладнання, дидактичних матеріалів тощо;
- підвищення кваліфікації вчителів, які впроваджуватимуть Державний стандарт початкової освіти в рамках реалізації Концепції Нової української школи.

Відповідно до плану поетапного створення додаткових місць для дітей дошкільного віку, затвердженого обласною державною адміністрацією, у 2019 році передбачено створення 5-ти закладів з кількістю 422 місця. На базі 6-ти діючих закладів дошкільної освіти заплановано відкрити 8 груп (145 місць), що дасть змогу охопити дошкільною освітою практично всіх дітей відповідної вікової категорії.

З метою забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти протягом 2019 року передбачено створення 5 інклюзивно-ресурсних центрів у Варвинській, Сосницькій, Талалаївській, Корюківській ОТГ та Ріпкинському районі.

До 01.09.2021 необхідно сформувати мережу закладів професійної (професійно-технічної) освіти, створивши на їх базі навчально-практичні центри галузевого спрямування, запровадивши елементи дуальної форми навчання відповідно до вимог чинного законодавства та потреб ринку праці регіону.

Заплановано ряд проектів з будівництва, ремонту, модернізації закладів освіти:

- завершення будівництва 3-х закладів освіти (Носівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5, другий корпус Прилуцької гімназії № 1 та Григорівської ЗОШ I-III ст. у Бахмацькому районі).
- продовження реконструкції Корюківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1;
- термомодернізація будівлі навчального закладу, реконструкція спортивного майданчика для міні-футболу зі штучним покриттям спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2 у м. Чернігів;

- капітальний ремонт будівлі та внутрішніх приміщень будівлі, реконструкція баскетбольного майданчику спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 у м. Чернігів;
- капітальний ремонт внутрішніх приміщень будівлі загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 у м. Чернігів;
- технічне переоснащення басейну із заміною трубопроводів, запірної арматури та обладнання на енергозберігаюче в ЗСШФМП № 12, 22 у м. Чернігів;
- капітальний ремонт будівлі, внутрішніх приміщень та басейну; будівництво спортивного залу Чернігівського колегіуму № 11;
- капітальний ремонт будівлі, басейну, реконструкція внутрішнього майданчика, термомодернізація будівлі загальноосвітньої школи I-III ступенів № 19 у м. Чернігів;
- капітальний ремонт (вимощення, стіни, дах) приміщення ЗОШ I-III ступенів № 7 у м. Прилуки;
- капітальний ремонт (заміна вікон), термомодернізація гімназії № 5 у м. Прилуки;
- будівництво прибудови до музичної школи № 1 імені С.В. Вільконського (м. Чернігів);
- капітальний ремонт з переплануванням існуючого приміщення їдальні під актову залу в будівлі Ладанської дитячої музичної школи Прилуцького району);
- термомодернізація Прилуцької дитячої музичної школи ім. Л.М. Ревуцького, Прилуцької школи мистецтв;
- термомодернізація Прилуцької гімназії № 1 ім. Георгія Вороного, загальноосвітніх шкіл I-III ступенів № 2, № 7, № 9, № 10, № 12, № 14;
- комплексна термомодернізація Ніжинської ЗОШ № 3;
- реконструкція будівлі з улаштуванням шатрового даху, утепленням фасадів та ремонтом системи опалення із впровадженням заходів теплореновації Бахмацької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 5;
- теплореновація будівлі Новобиківського ЗЗСО I-III ст. Бобровицького району;
- реконструкція будівлі Бобровицького ЗЗСО I-III ступенів № 1 із застосуванням теплореноваційних заходів;
- реконструкція шатрового даху Кобижчанської ЗЗСО I-III ступенів Бобровицького району;
- капітальний ремонт системи опалення Олександрівського ЗЗСО I-II ступ. Бобровицького району;
- капітальний ремонт системи опалення Бобровицького ліцею;
- капітальний ремонт спортзалу середньої школи у с. Комарівка Борзнянського району;
- капітальний ремонт покрівлі Прохорської ЗОШ I-III ступеня Борзнянського району;
- реконструкція Журавської ЗОШ I-III ступенів ім. Г.Ф. Вороного: облаштування шатрового даху, утеплення фасаду, заміна віконних та дверних блоків на металопластикові блоки (Варвинський район);

- комплексна термореновація (реконструкція) комунального закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів «Варвинський ліцей № 2»;
- реконструкція приміщення Остапівської ЗОШ І-ІІ ступенів з облаштуванням спортивного залу (Варвинський район);
- капітальний ремонт Озерянської ЗОШ І-ІІІ ст. Варвинського району;
- енергоефективна реновація закладу загальної середньої освіти № 2 (капітальний ремонт) у м. Городня;
- будівництво блочно-модульної котельні на енергоефективних видах палива ЗОШ І-ІІІ ст. ус. Хоробичі Городнянського району;
- реконструкція існуючої котельні із заміною газових на твердопаливні котли Вихвостівської ЗОШ І-ІІ ст. Городнянського району;
- капітальний ремонт (заміна вікон та дверей) Тростянецької ЗОШ І-ІІІ ст. Ічнянської районної ради з виділенням черговості;
- капітальний ремонт даху будівлі Ічнянської гімназії ім. Васильченка;
- капітальний ремонт покрівлі Козелецької гімназії № 1;
- капітальний ремонт фасадів Сираївської ЗОШ І-ІІІ ступенів (Козелецький район);
- капітальний ремонт Прогресівської ЗОШ І-ІІІ ст. Козелецького району;
- капітальний ремонт приміщень Деснянської ЗОШ І-ІІІ ступенів та Покошицької ЗОШ І-ІІІ ступенів у Коропському районі;
- капітальний ремонт будівлі із застосуванням енергозберігаючих технологій Коропської ЗОШ І-ІІІ ступенів ім. Т.Г. Шевченка (утеплення стін та даху);
- будівництво котельні на альтернативному паливі ЗОШ І-ІІІ ст. № 4 у м. Корюківка;
- реновація Сядринської ЗОШ Корюківського району;
- реконструкція системи теплопостачання Козилівської ЗОШ І-ІІІ ст. з заміною твердопаливного котла (Корюківський район);
- комплексна термомодернізація із застосуванням енергозберігаючих технологій головного корпусу (капітальний ремонт) Куликівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів;
- будівництво навчально-виховного комплексу молодших класів для створення нового освітнього простору на базі опорного закладу ЗСО І-ІІІ ст. ім. Шевченка у м. Мена;
- енергоефективна реновація приміщень початкових класів опорного закладу ЗСО І-ІІІ ст. ім. Шевченка у м. Мена;
- створення сприятливих умов для навчання і розвитку дітей в Безуглівському навчально-виховному комплексі «Загальноосвітній навчальний заклад-дошкільний навчальний заклад» І-ІІІ ст. із запровадженням комплексних заходів (Ніжинський район);
- реконструкція Галицької ЗОШ І-ІІІ ст. у Ніжинському районі;
- капітальний ремонт Талалаївської ЗОШ І-ІІІ ст. у Ніжинському районі;
- капітальний ремонт їдальні Крутівської ЗОШ І-ІІІ ст. та ДНЗ (с. Крути Ніжинського району);
- капітальний ремонт будівлі їдальні Липоворізького НВК «ЗНЗ-ДНЗ» І-ІІ ст. (Ніжинський район);
- капітальний ремонт Лосинівської ЗОШ І-ІІІ ст. (Ніжинський район);

- реконструкція та встановлення твердопаливних котлів із заміною теплотраси в Блистівському НВК Н.-Сіверського району;
- реконструкція даху та приміщення ЗОШ І-ІІІ ступенів у с. Грем'яч Новгород-Сіверського району;
- капітальний ремонт будівлі Орлівського навчально-виховного комплексу у Новгород-Сіверському районі;
- будівництво блочно-модульної котельні та проведення робіт з термомодернізації Чайкинського навчально-виховного комплексу Новгород-Сіверської районної ради;
- заміна вікон на енергозберігаючі та тепломодернізація Печенюгівського НВК (Новгород-Сіверський район);
- будівництво блочно-модульної котельні, прибудованої до окремо розташованої існуючої котельні, з електрокотлами у Смяцькій ЗОШ І-ІІІ ступенів (Новгород-Сіверський район);
- капітальний ремонт внутрішніх та зовнішніх мереж водовідведення, системи освітлення, ремонт будівлі Мринської ЗОШ І-ІІІ ст. із застосуванням заходів теплореновації: заміна вікон і зовнішніх дверей, утеплення стін і покриття, заміна внутрішніх електричних мереж, часткові оздоблювальні роботи (с. Мрин Носівського району);
- реконструкція системи теплопостачання Лихачівської ЗОШ І-ІІІ ст. у Носівському районі;
- реконструкція системи теплопостачання ДНЗ «Ромашка» у с. Хотинівка Носівського району;
- реконструкція з застосуванням енергозберігаючих технологій по комплексній термомодернізації будівлі Макіївського НВК «ЗНЗ – ДНЗ» І-ІІІ ступенів у Носівський районі;
- капітальний ремонт даху гімназії у м. Носівка;
- капітальний ремонт Івківської ЗОШ І-ІІІ ступенів Прилуцького району;
- капітальний ремонт Голубівської ЗОШ І-ІІ ст. Прилуцького району;
- капітальний ремонт покрівлі (в рамках впровадження комплексу заходів з енергозбереження) Ріпкинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 2;
- капітальний ремонт Іванівської ЗОШ І-ІІІ ступенів у Семенівському районі;
- капітальний ремонт даху із заміною покрівлі корпусу № 2; реконструкція їдальні Семенівської гімназії № 2;
- термосанація Семенівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів № 1 шляхом заміни покрівлі та утеплення стін, реконструкція харчоблоку та їдальні;
- теплореновація Сосницької гімназії ім. О.П. Довженка;
- реконструкція їдальні, системи опалення із встановленням блочно-модульної котельні на альтернативному паливі; будівництво спортивного залу та спортивного майданчика Сновської гімназії;
- теплореновація будівлі Новоборовицького НВК «ЗНЗ І-ІІІ ст. – ДНЗ» шляхом проведення капітального ремонту (Сновський район);
- теплореновація будівлі Петрівського НВК «ЗНЗ І-ІІІ ст. - ДНЗ» шляхом капітального ремонту фасаду, покрівлі та заміни віконних та дверних

- блоків; реконструкція системи теплопостачання з встановлення БМК – 400 з двома котлами КТП-200 на твердому паливі (с. Петрівка Сновського району);
- теплореновація будівлі Сновської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 шляхом проведення капітального ремонту (утеплення учбового корпусу) з виділенням 2-х черг будівництва;
 - капітальний ремонт будівель Сновського НВК «ДНЗ-СЗНЗ» І ст. (утеплення фасаду);
 - капітальний ремонт Сокиринської ЗОШ І-ІІІ ст. (Срібнянський район);
 - капітальний ремонт Срібнянської ЗОШ І-ІІІ ст.;
 - капітальний ремонт Подільської ЗОШ І-ІІ ст. Срібнянського району;
 - будівництво їдальні на 80 посадкових місць в Харківській ЗОШ І-ІІІ ст. Талалаївського району;
 - реконструкція будівлі Червоноплугатарської ЗОШ І-ІІІ ступенів із впровадженням теплореновації (с. Плугатар Талалаївського району);
 - реконструкція системи опалення з промивкою труб; капітальний ремонт спортивної зали та побутових приміщень Талалаївської ЗОШ І-ІІІ ступенів (с.мт Талалаївка);
 - реконструкція даху Липівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Талалаївського району;
 - капітальний ремонт приміщення Київської ЗОШ І-ІІІ ступенів Чернігівської районної ради;
 - реконструкція школи у частині добудови навчальних приміщень та влаштування скатної покрівлі у с. Снов'янка Чернігівського району;
 - термомодернізація будівлі Михайло-Коцюбинської гімназії Чернігівського району з виділенням черговості (в рамках комплексного вирішення питань з енергозбереження);
 - капітальний ремонт покрівлі Олишівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Чернігівського району;
 - реконструкція будівлі Количівської ЗОШ І-ІІІ ступенів із енергоефективними заходами та створенням нового освітнього простору з виділенням черговості (Чернігівський район);
 - термомодернізація будівель навчальних закладів: ЗОШ № 29, ліцей № 15, ЗОШ № 33 у м. Чернігів;
 - реконструкція із заміною існуючих заповнень віконних та дверних блоків на енергозберігаючі у Чернігівських ЗОШ І-ІІІ ступенів: № 6, № 14, № 20, № 24, № 34;
 - придбання шкільного автобуса для здійснення організації безпечного, регулярного і безоплатного підвезення учнів, дітей та педагогічних працівників навчальних закладів Срібнянської селищної ради до місця навчання, роботи та в зворотному напрямку;
 - реконструкція Безуглівського НВК у Ніжинському районі;
 - капітальний ремонт (вимощення, система водовідведення з даху, термомодернізація) будівлі НВК № 15 у м. Прилуки.
- Планується реалізувати ряд проектів у дошкільній освіті:
- добудова дошкільного закладу на 280 місць у мікрорайоні «Масани», м. Чернігів;

- енергоефективна реновація дошкільного навчального закладу «Сонечко» у м. Мена;
- термомодернізація будівель навчальних закладів: ДНЗ № 10, ДНЗ № 23, ДНЗ № 60 у м. Чернігів;
- реконструкція Чернігівських ДНЗ № 4 «Калинонька», № 22, № 32 «Веселка», № 38, № 77 «Дельфін», № 45 «Веселка», № 46 «Теремок», № 53, Центр Софії Русової, № 57, № 58 «Лісова Казка», № 72, № 73;
- термомодернізація закладів дошкільної освіти у м. Прилуки: ясла-садки № 2, № 3, №4, № 8, № 9, № 10, № 11, № 19, № 25, № 26, № 27, № 28, № 29;
- реконструкція дитячих садків у м. Ніжин (вул. Шевченка, 97, вул. Овдіївська, 198);
- добудова дошкільного закладу на 50 місць у с. Бахмач Бахмацького району;
- реконструкція Бобровицького ДНЗ «Золотий ключик» із впровадженням заходів теплореновації та заміною рулонної покрівлі на шатрову;
- капітальний ремонт нежитлового приміщення ДНЗ «Барвінок» використанням енергоефективних технологій в частині заміни покрівлі у м. Бобровиця;
- комплексна термореновація ЗДО «Казка» та ЗДО «Джерельце» Варвинської селищної ради;
- капітальний ремонт з утепленням фасадів із заміною вікон Городнянського ясла-садка № 4;
- утеплення будівлі навчально-виховного комплексу з використанням енергозберігаючих технологій у смт Десна Козелецького району;
- капітальний ремонт покрівлі та утеплення будівлі ДНЗ «Дзвіночок» у смт Короп;
- капітальний ремонт приміщення із застосуванням енергозберігаючих технологій Риботинського навчально-виховного комплексу Коропського району;
- енергоефективна реновація дошкільного навчального закладу № 4 «Веселка» (утеплення фасаду, цоколю) у м. Корюківка;
- реконструкція Холминського селищного комунального дошкільного навчального закладу «Колосок» із впровадженням заходів теплореновації Корюківського району;
- реконструкція приміщень дитячого садочку для двох молодших груп в с. Вертіївка Ніжинського району;
- термомодернізація ЗДО «Сонечко» у смт Лосинівка Ніжинського району;
- реконструкція даху та тепломодернізація приміщення Дігтярівського НВК у Новгород-Сіверському районі;
- реконструкція приміщень загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Носівської міської ради під дошкільний навчальний заклад у с. Володькова Дівиця Носівського району;
- капітальний ремонт ДНЗ № 1 «Барвінок» (утеплення зовнішніх стін двоповерхової будівлі) у м. Носівка;

- реконструкція дошкільного навчального закладу (ясла-садок) «Червона шапочка» у смт Ладан Прилуцького району;
- капітальний дошкільного навчального закладу (ясла-садок) «Барвінок» (у смт Ладан Прилуцького району);
- капітальний ремонт Ріпкинського комунального дошкільного навчального закладу № 2 «Колосок»;
- капітальний ремонт конструкцій будівлі харчоблоку Добрянського ясел-садку № 1 «Івушка» Ріпкинського району;
- реконструкція ДНЗ «Сонечко» у смт Сосниця;
- капітальний ремонт ДНЗ «Сонечко» у смт Срібне;
- реконструкція з провадженням енергоефективних заходів в частині утеплення будівлі дитячого ясел-садку «Сонечко» у смт Талалаївка;
- утеплення фасаду ДНЗ «Лісова казка» у смт Гончарівське Чернігівського району;
- капітальний ремонт приміщення Киселівського навчально-виховного комплексу (Чернігівський район);

2.2.3 Соціальний захист

У сфері соціального захисту населення головними завданнями є реалізація конституційних прав громадян на соціальний захист, підвищення стандартів життя людей з особливими потребами.

Будуть реалізовуватись наступні проекти:

- реконструкція приміщень кухні, пральні із заміною вікон, дверей, вентиляції та повною заміною обладнання Чернігівського геріатричного пансіонату, коригування з врахуванням комплексних енергозберігаючих заходів;
- проведення заходів з теплореновації будівель (реконструкція) комунальної установи «Обласний центр комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Відродження» Чернігівської обласної ради;
- реконструкція частини нежитлової будівлі (корпус № 1 А-2, корпус № 2 А¹-2, перехідна галерея А-1) під центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю та осіб з інвалідністю у м. Прилуки;
- реконструкція будівлі Ніжинського дитячого будинку-інтернату із врахуванням комплексних енергозберігаючих заходів;
- реконструкція з перепрофілюванням будівлі кардіологічного відділення Бахмацької центральної районної лікарні під центр реабілітації учасників ООС та учасників бойових дій;
- капітальний ремонт даху будівлі відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Прилуцького районного територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) у с. Заїзд.

2.2.4. Удосконалення системи надання адміністративних послуг

Продовжиться розбудова мережі ЦНАП органів місцевого самоврядування, зокрема:

за рахунок коштів державного бюджету:

- реконструкція приміщень будівлі Новозаводської районної у м. Чернігові ради з метою забезпечення функціонування Центру соціальних та інших адміністративних послуг у форматі «Прозорий офіс»;

- розпочато будівництво ЦНАП у селі Іванівка Чернігівського району;
за рахунок коштів місцевих бюджетів:

- реконструкція та модернізація приміщень ЦНАП у Вертіївській, Бобровицькій, Куликівській, Батуринській, Городнянській, Козелецькій, Носівській та Сосницькій об'єднаних територіальних громадах за участі Програми U-LEAD з Європою;

- реконструкція та модернізація приміщень ЦНАПів Іванівської, Ічнянської, Ніжинської, Остерської, Холминської об'єднаних територіальних громад, які затверджені кандидатами в учасники Програми U-LEAD;

- створення «Прозорого офісу» у м. Ніжині.

2.2.5. Дорожня та транспортна інфраструктура

Реалізація проектів у цій сфері направлена на забезпечення належного стану і безпеки руху доріг загального користування державного і місцевого значення та доріг комунальної власності.

Основні проекти на розбудову основних транспортних шляхів, що з'єднують Чернігівську область з іншими регіонами України та сусідніми країнами на автомобільних дорогах загального користування державного значення, передбачають:

- капітальний ремонт автомобільних доріг М 01 Київ – Чернігів – Нові Яриловичі на ділянці км 18+730- 98+800; Н-07 Київ – Суми – Юнаківка;

- поточний середній ремонт автомобільних доріг (розпочатий у минулих роках): М-01 Київ – Чернігів – Нові Яриловичі; М-02 Кіпті – Глухів – Бачівськ; Н-27 Чернігів – Мена – Сосниця – Грем'яч; Н-28 Чернігів – Городня – Сеньківка; Р-67 Чернігів – Ніжин – Прилуки – Пирятин; Р-68 Талалаївка – Ічня – Тростянець – Сокиринці -/Н-07/; Р-69 Київ – Вишгород – Десна – Чернігів; Т-25-12 Ріпки – Городня – Сновськ – Корюківка – Семенівка; Т-25-18 КПП «Хрінівка» – Сновськ – Березна; Т-25-28 Козелець – Бобровиця.

Також здійснюватиметься ремонт мостів на автомобільних дорогах державного значення.

Буде продовжено будівництво, капітальний, поточний середній ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності.

Заплановано:

- завершення робіт з капітального ремонту металевого мосту через р. Віть на автомобільній дорозі загального користування місцевого значення О251303 Новгород-Сіверський – Бирине, км3+767;

- капітальний ремонт металевого мосту через р. Десна на автомобільній дорозі загального користування місцевого значення О251303 Новгород-Сіверський – Бирине, км 3+120;

- капітальний ремонт мосту через канал біля с. Кудлаївка на автомобільній дорозі загального користування місцевого значення О251302 (Р-65) – Горбове – Об'єднане – Блистова;

- реконструкція шляхопроводу по вул. Шевченка у м. Ніжин.

У місті Чернігові планується будівництво автомобільної дороги для під'їзду з вул. Івана Мазепи до житлового району по вул. Текстильників у м. Чернігові (протяжність 1,908 км).

Передбачається здійснити капітальний ремонт тролейбусної мережі в м. Чернігові по вул. Рокоссовського та оновлення парку електротранспорту.

Планується реалізація низки проектів з покращення освітлення населених пунктів.

2.2.6. Комунальне господарство, благоустрій

Основні проекти, які передбачається реалізувати для поліпшення умов надання послуг з водопостачання та водовідведення населених пунктів:

- реконструкція водопроводів у м. Чернігів: по вул. Гетьмана Полуботка, Магістратській, Кирпоноса, Шевченка; на ділянці просп. Миру від будинку №18 до будинку №16; по вул. Героїв Чорнобиля від просп. Миру до перехрестя вулиць 77-ої Гвардійської дивізії та Київської;

- будівництво системи питної води району підстанції в м. Ніжин (вул. І. Франка);

- будівництво водогону в с. Новий Биків Бобровицького району (вул. Паркова, Залізнична, Польова, Квіткова, Андрія Єсипка, Заводська, вул. Молодіжна);

- реконструкція каналізаційних очисних споруд із застосуванням енергозберігаючих технологій на основі установки «УМКА-БІО» в смт Варва;

- буріння водозабірних свердловин для господарсько-питного водопостачання с. Голубівка Прилуцького району;

- реконструкція системи водопостачання с. Юхнове Горбівського Старостинського округу з заміною водонапірної башти у Новгород-Сіверському районі;

- будівництво свердловини водопостачання у смт Парафіївка Ічнянського району;

- будівництво водогону у с. Кіпті Козелецького району;

- реконструкція водопровідних мереж смт Понорниця, с. Криски Коропського району;

- капітальний ремонт мереж водопостачання та водовідведення, будівництво артезіанської свердловини у с. Наумівка Корюківського району;

- реконструкція водопровідних мереж у смт Куликівка;

- реконструкція водопровідної мережі населених пунктів Любецької ОТГ;

- будівництво артезіанських свердловин для питного водопостачання у селах С. Дівиця, Б. Муравійка, В. Муравійка Куликівського району;

- буріння та обладнання глибинної свердловини для забезпечення якісної питної води у с. Смолянка Куликівського району;

- реконструкція системи водопостачання з облаштуванням покриття дорожньої мережі по вул. Приозерна, Максима Андрейченка, Калинова, Бузкова у м. Мена;

- будівництво каналізаційного колектору на ділянці по вулиці Чернігівський шлях №9-№39 з відновленням дорожнього покриття у м. Мена;

- будівництво каналізаційної мережі в центральній частині м. Мена, з підключенням дитячого садка та об'єктів соціального побуту, з відновленням дорожнього покриття;
- реконструкція очисних споруд шляхом встановлення модульного комплексу очисних споруд у м. Семенівка;
- будівництво очисних споруд у смт Сосниця;
- будівництво водогону централізованого водопостачання в населених пунктах Лосинівської ОТГ Ніжинського району;
- реконструкція мережі водопостачання по вул. Новоселиця у м. Семенівка;
- будівництво глибинної артезіанської свердловини для забезпечення водопостачання сіл громади с. Макіївка Носівського району;
- будівництво артезіанської свердловини у смт Добрянкя Ріпкинського району;
- будівництво артезіанської свердловини та водогону для забезпечення питною водою населення смт Сосниця в районі Новоселля та Загребелля;
- будівництво нижньокрейдяної свердловини у с. Змітнів Сосницького району;
- реконструкція системи аерації очисних споруд у смт Ріпки;
- капітальний ремонт водопровідної мережі протяжністю 1,5 км по вул. Миру з подальшим відновленням асфальтно-бетонного покриття у смт Срібне;
- реконструкція з метою введення в дію міні-очисних споруд по вул. Сонячній у смт Срібне;
- капітальний ремонт водонапірної башти об'ємом 300 м³ у смт Срібне;
- будівництво централізованої системи водопостачання для забезпечення господарсько-побутових потреб жителів с. Мохнатин Чернігівського району;
- будівництво водопроводу для водопостачання с. Деснянка Новобілоуської сільської ради Чернігівського району від центральних водопровідних мереж м. Чернігова;
- будівництво водозабору підземних вод із свердловини для господарсько-питного водопостачання житлової забудови у м. Прилуки (4 в'їзд Фрунзе);
- очищення р. Остер з облаштуванням набережної та міського пляжу у м. Ніжин;
- будівництво споруд біологічного очищення стічних вод за межами смт Срібне;
- будівництво артезіанської свердловини та водонапірної башти із станцією знезалізнення (II черга) у смт Талалаївка;
- реконструкція системи організованого водовідведення поверхневих вод з території комунального закладу «Седнівський навчально-виховний комплекс» Чернігівської районної ради (сmt Седнів);

Крім того, передбачається реалізувати низку проектів щодо поліпшення поводження з відходами:

- реконструкція полігону твердих побутових відходів в частині огорожі, пожежної водойми і пропускнуго пункту у м. Бахмач;

- будівництво полігону твердих побутових відходів у смт Ріпки;
- будівництво сміттепереробного заводу по вул. Прилуцькій, 172 у м. Ніжин;
- будівництво полігону твердих побутових відходів у смт Талалаївка;
- придбання сміттевоза та євро-контейнерів для впровадження системи роздільного збирання твердих побутових відходів у Срібнянському районі, проект «Спільний крок до чистого довкілля».

З метою поліпшення благоустрою населених пунктів області передбачається:

- реконструкція яблуневого саду по вул. Козацькій «Art-сад імені І.Г. Рашевського» у Чернігів;
- реконструкція бульвару по просп. Миру від вул. Преображенської до Красної площі та від вул. Підвальна до вул. Преображенська у Чернігів;
- реконструкція скверу «Казка» (мікрорайон фабрики первинної обробки вовни) (м. Чернігів, вул. Дмитра Самоквасова, 8);
- будівництво підземного переходу по вул. І. Мазепи (107 км) у Чернігів;
- реконструкція зеленої зони по вул. Незалежності, 16-32 у м. Чернігів;
- реконструкція центральної площі у м. Городня;
- розчищення річки Удай з перспективою облаштування зони громадського відпочинку за рахунок рекреаційної території в межах пройма річки Удай у м. Прилуки;
- створення нового підрозділу місцевої пожежної охорони у с. Тимоновичі Семенівського району – реконструкція будівлі котельні механічної майстерні СТОВ «Нива», яка не експлуатується, під пожежне депо, закупівля пожежної і спеціальної рятувальної техніки та пожежно-рятувального оснащення.

2.2.7. Спорт, культура, дозвілля

Першочерговими завданнями залишається розбудова спортивної інфраструктури для масових занять дорослого населення, дітей і молоді фізичною культурою та спортом, проведення спортивних змагань з ігрових видів для дітей, юнаків та ветеранів спорту, зміцнення здоров'я населення через заняття фізичною культурою і спортом; покращення матеріально-технічної бази закладів фізичної культури і спорту, організація якісного та змістовного дозвілля усіх верств населення.

З цією метою заплановано реалізувати проекти:

- реконструкція стадіону Спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з футболу «Юність» у м. Чернігові;
- будівництво інфраструктурних об'єктів фізкультурно-спортивного комплексу «Чернігів-Арена» по вул. Кільцева у м. Чернігові;
- будівництво та реконструкція 11 футбольних полів із штучним покриттям у м. Чернігів (вул. Текстильників, 27, вул. Савчука, 13, вул. Шевченка, 93), м. Прилуки (вул. Пушкіна, 104), селах Ніжинське Ніжинського району, Снов'янка Чернігівського району, Атюша Коропського району, Володькова Дівиця Носівського району, смт Талалаївка (вул. Центральна, 39), м. Корюківка (вул. Шевченка), смт Холми Корюківського району;

- будівництво футбольного міні-поля на території Ріпкинської ЗОШ І-ІІІ ст. № 2;
- будівництво спортивного майданчика для міні-футболу зі штучним покриттям на території комунального закладу «Тупичівський заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів» у Городнянському районі;
- будівництво фізкультурно-спортивного комплексу по вул. Пушкіна, 1 у м. Чернігів;
- реконструкція спортивного майданчика для міні-футболу зі штучним покриттям комунального навчального закладу Снов'янської ЗОШ І-ІІ ступенів Чернігівського району;
- завершення робіт з реконструкції кінотеатру «Літній» під спортивну залу у м. Н.-Сіверський;
- будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу з басейнами (типової будівлі басейну «Н₂О-Classik») у м. Ніжин;
- реконструкція спортивного комплексу у м. Ніжин, вул. Прилуцька, 156;
- будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу з 25-ти метровим плавальним басейном у м. Чернігів по вул. Савчука, 7;
- реконструкція стадіону «Локомотив» з будівництвом футбольного поля, трибун для глядачів, двох спортивних залів, адміністративних та побутових приміщень у м. Чернігів;
- капітальний ремонт стадіону по вул. Захисників України, 7 (за загальноосвітнім навчальним закладом № 30) та ігрового майданчика по вул. Захисників України, 8 у м. Чернігів;
- капітальний ремонт нежитлового приміщення комунального позашкільного навчального закладу «Дитячо-юнацька спортивна школа «Авангард» Чернігівської міської ради» (вул. Пухова, 115А);
- реконструкція магазину № 91 «Овочі» під дитячий гімнастичний центр у м. Прилуки;
- комплексна реконструкція стадіону «Спартак» у м. Ніжин;
- реконструкція ДЮСШ з прибудовою додаткових роздягалень і душових та будівництвом міні-футбольного поля зі штучним покриттям на прилеглий території (по вул. Московська, 3) у м. Ніжин;
- будівництво спортивного комплексу у м. Батурин Бахмацького району (бази для майбутньої Батуринської ДЮСШ);
- обладнання дитячого майданчику та спортивного комплексу на території багатоповерхових будинків 191, 191А, 191Б, 191В, 193 по вул. 1-го Травня у м. Чернігів;
- капітальний ремонт приміщень плавального басейну у будівлі Бахмацької ЗОШ І-ІІІ ступенів № 5;
- реконструкція трибун, підтрибунних приміщень з прибудовою котельні на твердому паливі стадіону «Колос» у м. Бахмач;
- реконструкція центрального стадіону із господарськими та адміністративними будівлями у смт Сосниця;
- нове будівництво стадіону зі штучним покриттям у с. Нова Басань Бобровицького району;
- будівництво спортивного залу у м. Борзна;

- будівництво спортивного залу Парафіївської ЗОШ I-III ступенів Бобровицького району;
- будівництво стадіону у смт Парафіївка Бобровицького району;
- капітальний ремонт приміщення культурно-спортивного комплексу «Аполлон» у смт Короп;
- реконструкція зали для фізкультурно-оздоровчих занять в існуючій будівлі комунального закладу «Семенівський міський палац культури»;
- будівництво приміщення спортивної школи у м. Корюківка;
- поетапне завершення будівництва спортивного комплексу у с. Талалаївка Ніжинського району та створення на його базі сільського центру розвитку фізичної культури та спорту Талалаївської сільської ради;
- реконструкція приміщення колишньої Бобрицької ЗОШ під культурно-спортивний комплекс у с. Бобрик Ніжинського району;
- капітальний ремонт 400-метрового легкоатлетичного стадіону (бігових доріжок і секторів з укладанням синтетичного покриття) КПНЗ «ДЮСШ» Носівської міської ради;
- проектування та будівництво у парку ім. Т.Г. Шевченка молодіжної локації зі встановленням майданчика для ролерів, скутерів та активних видів спорту, встановленням альтанок з Wi-Fi доступом до мережі Інтернет у м. Новгород-Сіверський;
- реконструкція, теплореновація, внутрішнє оздоблення, матеріально-технічне забезпечення, промоція КП «Сосницький реабілітаційно-оздоровчий відпочинковий комплекс»;
- будівництво спортивно-оздоровчої зони на території Центрального парку культури та відпочинку у м. Чернігів;
- реконструкція в рамках відновлення спортивного майданчика з облаштуванням штучного покриття у смт Талалаївка;
- завершення реконструкції та капітального ремонту приміщень позаміського дитячого закладу оздоровлення та відпочинку «Дивосвіт»;
- створення дитячого оздоровчого комплексу на базі закладу оздоровлення «Деснянка» Куликівської селищної ради;
- капітальний ремонт приміщень будівель та споруд Сновського дитячого закладу оздоровлення та відпочинку «Дружба»;
- будівництво позаміського дитячого табору у с. Вертіївка Ніжинського району;
- капітальний ремонт приміщень будівель та споруд, реконструкція басейну Сновського дитячого закладу оздоровлення та відпочинку «Дружба»;
- термомодернізація Центру творчості дітей та юнацтва Прилуцької міської ради (вул. 1-го Травня, 80), позашкільного навчального закладу Прилуцької дитячо-юнацької спортивної школи (вул. Пушкіна, 104А), Прилуцького міського Центру науково-технічної творчості молоді (вул. Галаганівська, 12);

Планується реалізація низки проектів по реконструкції та модернізації об'єктів культури та дозвілля, зокрема:

- реконструкція Чернігівського обласного українського академічного музично-драматичного театру ім. Т.Шевченка із заходами комплексної термомодернізації будівлі та теплореновації;

- реставрація з проведенням ремонтних робіт Обласного комунального концертно-видовищного підприємства «Чернігівський обласний філармонійний центр фестивалів та концертних програм»;
- капітальний ремонт будівлі КП «Міський Палац культури» у м. Чернігів – комплексна термомодернізація будівлі з приведенням її до сучасних вимог щодо енергозбереження та ремонтом покрівлі та стін, ландшафтна реконструкція прилеглої території, реконструкція внутрішніх приміщень;
- капітальний ремонт з застосуванням енергозберігаючих технологій по комплексній термомодернізації, капітальний ремонт приміщень ККЗ «Палац культури художньої творчості дітей, юнацтва та молоді» (м. Чернігів, вул. Д.Самоквасова, 8);
- капітальний ремонт приміщень Ніжинського коледжу культури і мистецтв ім. М. Заньковецької;
- термомодернізація Прилуцького краєзнавчого музею ім. В.І. Маслова;
- будівництво будинку культури у м. Ніжин;
- капітальний ремонт будівлі Дідовецького районного будинку культури із заміною даху, вікон дверей та утеплення зовнішніх стін (с. Манжосівка Прилуцького району);
- будівництво центру дозвілля у с. Вертіївка Ніжинського району;
- капітальний ремонт будинку народної творчості у смт Мала Дівиця Прилуцького району;
- реконструкція фасаду районного Будинку культури з заміною покрівлі даху та благоустрою прилеглої території у м. Бахмач;
- створення Центру культури і дозвілля Новобасанської сільської ради (нове будівництво будинку культури в селі Нова Басань Бобровицького району)
- реконструкція приміщень будинку культури у с. Високе Борзнянського району;
- капітальний ремонт будинків культури Рожнівської сільської ради, Южненського, Петрушівського, Іваницького Парафіївської селищної ради, капітальний ремонт Парафіївського селищного будинку культури Ічнянського району (ремонт вестибюлю, фойє, фасаду);
- капітальний ремонт Понорницького будинку культури (Коропський район);
- термомодернізація Прилуцького міського будинку культури Прилуцької міської ради;
- теплореновація, внутрішнє оздоблення, облаштування внутрішньої вбиральні Сосницького Будинку культури;
- теплореновація Авдіївського будинку культури (Сосницький район);
- реконструкція сільського клубу у с. Шаболтасівка Сосницького району;
- капітальний ремонт даху районного будинку культури у смт Срібне;
- капітальний ремонт Срібнянського районного будинку культури (часткова заміна віконних та дверних блоків та влаштування козирка над центральним входом);
- реконструкція Журавського будинку культури у Варвинському районі;
- капітальний ремонт будинку культури у смт Короп;
- капітальний ремонт будинку культури у с. Карильське Коропського району;

- капітальний ремонт даху, утеплення фасаду, заміна вікон та дверей, ремонт приміщень районного будинку культури у смт Куликівка;
- облаштування громадського простору для жителів Менської громади шляхом проведення робіт з капітального ремонту КЗ «Менський будинок культури»;
- капітальні ремонти клубів «Десна», «Чайка», «Інтелект», «Джерельце», «Щит княжого міста», «Прометей», «Мушкетер», «Берегиня» комунального закладу «Позашкільний навчальний заклад «Центр роботи з дітьми та молоддю за місцем проживання» Чернігівської міської ради;
- реконструкція будівлі школи № 4 під культурно-мистецький центр «Творчий простір» у м. Прилуки;
- реконструкція існуючої будівлі кінотеатру під центр дитячої та юнацької творчості у м. Городня;
- ревіталізація приміщень центру культури та дозвілля молоді шляхом його реконструкції із застосуванням енергоефективних технологій у м. Мена;
- будівництво блочно-модульної твердопаливної котельні та проведення енергозберігаючих заходів системи опалення Новгород-Сіверського районного будинку культури;
- реконструкція даху Ладанського Будинку культури Прилуцького району;
- капітальний ремонт Будинку культури із впровадженням заходів з теплореновації у м. Сновськ;
- капітальний ремонт будівлі Центру дитячої та юнацької творчості (утеплення фасаду та благоустрій прилеглої території) у м. Сновськ;
- капітальний ремонт із заміною вікон та дверей у будівлі школи мистецтв у смт Ріпки;
- реконструкція гімназії ім. О.П. Довженка (корп. № 2) із застосуванням системи енергозбереження під Центр розвитку молоді та дитини у смт Сосниця;
- капітальний ремонт приміщень центральних бібліотек ім. М.М. Коцюбинського та ім. О.П. Довженка у м. Чернігів;
- капітальний ремонт цокольного поверху КЗ «Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка»;
- перекриття даху, заміну вікон на енергозберігаючі металопластикові, капітальний ремонт внутрішньої частини приміщення, утеплення корпусу будівлі (в рамках впровадження комплексу заходів з енергозбереження) Коропської центральної районної бібліотеки для дорослих;
- створення публічного багатофункціонального комунікативного центру розвитку (лофт-центру) Сновської громади шляхом реконструкції нежитлової будівлі (пров. Клубний, 1, м. Сновськ) з виділенням черговості;
- капітальний ремонт приміщення лазні, що перебуває на балансі комунального підприємства «Добробут» територіальної громади м. Новгорода-Сіверського.

3. Перелік найбільш значимих проектів Чернігівської області, які плануються до реалізації у 2019-2021 роках

1. Створення хабу соціального партнерства, підприємництва та інституційного розвитку у Чернігівській області (по вул. Магістратська, буд. 3 у м. Чернігів)

Проектом передбачено перебудову приміщення старого кінотеатру у доступний, сучасний, креативний та мобільний простір, який відповідатиме сучасним вимогам якості для молодіжних центрів та потребам громади Чернігівщини.

Після проведення реконструкції будівлі на базі комунальної установи «Чернігівський обласний молодіжний центр» буде створено хаб соціального партнерства, підприємництва та інституційного розвитку, впроваджено мультифункціональну та доступну платформу для організації інноваційного та підприємницького підходу до вирішення соціальних проблем області, підвищення ділової активності молоді та розвитку соціального діалогу.

Головне завдання хабу – створення простору для пошуку стартапів соціального підприємництва, коворкінгу, створення банку соціальних ідей, проведення сесій, навчання та консультацій; проведення переговорів та укладання колективних угод.

Реалізацію проекту заплановано здійснити у 2019-2020 роках.

2. Будівництво загальноосвітніх навчальних закладів

Будівництво загальноосвітнього навчального закладу I-III ст. № 5 по вул. Вокзальній, 115 у м. Носівка на 520 навчальних місць

Будівництво Носівської ЗОШ I-III ст. триває з 1989 року. Діючі у Носівці ЗОШ №1 та № 4 перевантажені. У 2018 році скориговано ПКД із внесенням окремих змін до проекту.

Будівельні роботи планується завершити у 2019 році.

Реконструкція ЗОШ I-III ст. № 1 з енергоефективними заходами по вул. Шевченка, 54 у м. Корюківка

Проектом передбачені III черги: I черга – зовнішнє утеплення; II черга – заміна покриття, зовнішніх дверей та вікон; III черга – внутрішнє опорядження та заміна інженерних мереж з улаштуванням ІТП. У 2018 році виконані роботи I-II черги. Завершення робіт планується у 2020 році.

Будівництво 2-го корпусу школи-гімназії по вул. Київській, 190 у м. Прилуки

Передбачено створення 480 нових учнівських місць, забезпечення умов для навчання дітей з особливими потребами.

Проект розпочато у 2011 році. Стан виконання – 70-80%.

3. Покращення умов надання медичних послуг у Менському районі Чернігівської області

Комунальний заклад охорони здоров'я «Менська центральна районна лікарня», що знаходиться у м. Мена забезпечує спеціальною і медичною допомогою жителів Менського і сусідніх районів.

Проектом передбачено придбання апарату комп'ютерної томографії та будівництво житлового будинку на 4 квартири для забезпечення житлом медичних працівників, які уклали контракт з Менською центральною районною лікарнею на термін не менше 15 років.

Придбання установки комп'ютерної томографії допоможе в ранньому виявленні онкологічної патології, фонових та передракових станів, вчасно та якісно надавати медичну допомогу пацієнтам із судинно-мозковими захворюваннями.

Надання житла медичним працівникам посилить їх соціальну захищеність, вирішить питання забезпечення закладу охорони здоров'я кадрами.

Стан: на даний час уже виготовлено проектно-кошторисну документацію.

Реалізація проекту запланована у 2019 році.

4. Реконструкція стадіону дитячо-юнацької школи олімпійського резерву з футболу «Юність» у м. Чернігів

Стадіон «Юність» є навчально-спортивною базою СДЮШОР з футболу, побудований у 1975 році.

Проектом передбачена заміна покриття футбольного поля та бігової доріжки, облаштування дренажної системи, реконструкцію трибуни, підтрибунного простору із заміною сидінь та облаштуванням навісу.

Для глядачів із обмеженою мобільністю передбачені окремі місця у першому ряду із самостійним шляхом евакуації. В санітарних модулях передбачені окремі кабінки. Буде обладнано систему оповіщення, відеоспостереження та сигналізації про небезпеку.

Реконструкція дасть можливість проводити ігри чемпіонату України з футболу усіх вікових груп, ігри юнацької першості області та фінальні обласні змагання на призи клубу «Шкіряний м'яч», а також міжнародні турніри з футболу та легкої атлетики.

Стан реалізації: реконструкцію стадіону розпочато у 2017 році. У 2018 році скориговано ПКД із внесенням окремих змін до проекту.

Завершення будівельних робіт планується у 2019 році.

5. Будівництво прибудови до музичної школи № 1 по вул. Мстиславській, 3-А у м. Чернігові

Проект передбачає будівництво прибудови до музичної школи № 1 імені С.В. Вільконського по вул. Мстиславській, 3-А в м. Чернігові.

Це відкриває нові можливості розвитку доступної та якісної музичної освіти в Чернігівському регіоні відповідно до вимог сучасності.

Актуальність: аудиторний фонд приміщення музичної школи не може задовольнити всіх бажаючих навчатися в музичній школі. Бракує репетиційних приміщень для хорового відділу. Школа працює 7 днів на тиждень з 8 до 20 години. Під учбові аудиторії використовуються бібліотека, приймальня, кабінети директора та його заступників, існуюча будівля не в повній мірі

відповідає вимогам безпечної експлуатації та нормативним актам з питань охорони праці.

Реалізація проекту дасть змогу підвищити рівень надання освіти у сфері культури, створити сучасні умови для функціонування творчих колективів, сприятиме активізації та збагаченню форм колективної дитячої творчості.

Завершення будівельних робіт – 2019 рік.

6. Створення перинатального центру вторинного рівня у м. Бобровиця

Реалізація проекту створення перинатального центру вторинного рівня на 25 ліжок по вул. Олега Бичка, 1 у м. Бобровиця забезпечить надання кваліфікованої стаціонарної та амбулаторної лікувальної допомоги вагітним, породіллям, новонародженим середнього ступеня акушерського та перинатального ризиків для жителів Бобровицького, Козелецького, Носівського та інших районів, які звертаються в Бобровицьку ЦРЛ за медичною допомогою.

У двоповерховій споруді планується:

I поверх – консультативно-діагностичне відділення, де будуть розміщені: R-кабінет; система магнітно-резонансної томографії; кабінет для рентгенофлюорографічних та мамографічних досліджень; багатофункціональний кардіологічний діагностичний комплекс; апарат для гемосорбції; стоматологічний кабінет; фізкабінет – не менше 5-ти кімнат; жіноча консультація.

II поверх – акушерський стаціонар на 25 ліжок.

Завершення реалізації проекту – 2019 рік.

7. Будівництво амбулаторій сімейної медицини на території Чернігівської області

За рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, в області планується збудувати 21 об'єкт, з них: амбулаторій монопрактики – 16, амбулаторій групової практики – 5.

Реалізація проектів дозволить: створити сучасні умови для надання якісних медичних послуг; покращити доступність медичних послуг; створити комфортні умови для перебування пацієнтів; здійснювати якісну діагностику та лікування; збільшити кількість обстежених пацієнтів.

Проектами передбачене будівництво нових амбулаторій в 6 районах: Бахмацькому –1, Варвинському –1, Городнянському –1, Ічнянському – 1, Новгород-Сіверському – 1, Чернігівському – 1, та 15 ОТГ: Бобровицькій – 1, Вертіївській – 1, Височанській - 1, Іванівській – 1, Козелецькій – 1, Коропській – 1, Корюківській – 1, Куликівській – 1, Менській – 1, Носівській – 1, Парафіївській – 1, Плисківській – 1, Сосницькій – 1, Сновській – 1, Холминській – 1,

Реалізація проектів запланована в 2019 році.

8. Створення центру підтримки підприємництва по вул. Преображенська, 12 у м. Чернігів

Проектом передбачена реконструкція адміністративної будівлі для розміщення Центру підтримки підприємництва, інновацій та стартапів, бізнес-акселератора.

Центр підтримки підприємництва – це приміщення, де в одному місці будуть сконцентровані інкубації підприємців-початківців, майданчик для налагодження взаємодії представників бізнесу, влади, наукової спільноти та громадськості, можливості для здійснення інформаційно-консультативної, менторської та фінансово-кредитної підтримки малого, середнього підприємництва.

Проектом передбачається проведення реконструкції приміщення, де будуть розміщені: навчально-конференційний зал, з можливістю поділу його за допомогою пересувних перегородок на менші модулі; окреме приміщення для ділових зустрічей; індивідуальні офіси, а також приміщення для спільної роботи; гастрономічно-соціальний простір.

На цокольному поверсі будівлі передбачається інноваційна лабораторія-майстерня та коворкінг-зона, площа для розміщення обладнання тощо.

9. Ремонт головного корпусу обласної дитячої лікарні по вул. Пирогова, 16 у м. Чернігів

Проект передбачає капітальний ремонт із застосуванням енергозберігаючих технологій по комплексній термомодернізації будівлі головного корпусу КЛПЗ «Чернігівська обласна дитяча лікарня».

У головному корпусі обласної дитячої лікарні нараховується 18 стаціонарних відділень і підрозділів на 530 ліжкомісць.

Будівлю головного корпусу обласної дитячої лікарні споруджено в 1973 році. Існує нагальна потреба в проведенні капітального ремонту даху головного корпусу та утеплення стін для збереження належного стану та цілісності приміщення.

Виконання проекту забезпечить якісний рівень медичного обслуговування в обласній дитячій лікарні, створення умов для належної роботи медичного персоналу, виконання вимог безпеки та економію енерговитрат.

Проектом передбачене проведення капітального ремонту із застосуванням енергозберігаючих технологій та комплексної термомодернізації будівлі головного корпусу лікарні.

Реалізацію проекту заплановано у 2019 році.

10. Будівництво та реконструкція футбольних полів зі штучним покриттям на території Чернігівської області

За рахунок бюджетної програми «Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям в регіонах України» в області планується реалізувати 11 проектів з будівництва та реконструкції футбольних полів із штучним покриттям.

Реалізація проектів дозволить:

- створити сучасні умови для занять фізкультурою і спортом на території шкіл, організувати дозвілля населення, в особливості школярів та молоді;

- вирішити актуальні проблеми незайнятості дітей, підлітків, молоді через впровадження спортивних гуртків, секцій, клубів;

- підвищити рівень фізичної та загальної культури населення, закріплення на селі молодих сімей.

Проектами передбачене будівництво нових футбольних полів у: м. Прилуки – 1, Ніжинському районі – 1; ОТГ: Коропській – 1, Носівській – 1, Корюківській – 1, Холминській – 1 та проведення реконструкції вже існуючих у: м. Чернігів – 3, Чернігівському районі – 1, Талалаївській ОТГ – 1.

Реалізація проектів запланована у 2019 році.

11. Створення дитячого оздоровчого комплексу на базі закладу оздоровлення «Деснянка» Куликівської селищної ради

Реалізація проекту передбачає створення сучасного, високоефективного й конкурентоспроможного рекреаційного комплексу. Це дасть змогу забезпечити належний рівень побутових умов для перебування дітей під час відпочинкових змін, створити умови для організації роботи обслуговуючого та педагогічного персоналу, сприятиме підвищенню якості надання оздоровчих послуг як для дітей Куликівської селищної ради, так і для дітей із сусідніх громад, районів та різних регіонів України.

Під час реалізації проекту передбачається проведення ремонту та переоснащення існуючих будівель спальних корпусів, їдальні, придбання сучасного технологічного обладнання та меблів для їдальні, меблів та білизни для спальних корпусів, приведення до сучасних вимог душових. Запланований капітальний ремонт спортивного майданчика, проведення благоустрою території, облаштування ігрових майданчиків, підвищення рівня пожежної безпеки закладу.

Період реалізації проекту 2019-2021 роки.

12. Реконструкція пологово-гінекологічного відділення із застосуванням енергозберігаючих технологій в м. Бахмач

Пологово-гінекологічне відділення знаходиться у будівлі головного корпусу Бахмацької ЦРЛ, яка здана в експлуатацію в 1978 році та розташована на відстані 7,5 км від м. Бахмач на відкритій місцевості.

Стан: приміщення лікарні складається з двох з'єднаних між собою п'яти та двоповерхових споруд, капітальний ремонт яких не проводився більше 30 років.

Реалізація даного проекту спрямована на покращення комфортного та безпечного перебування вагітних жінок, породіль та немовлят у відділенні.

Планується впровадження інфекційного контролю в акушерських стаціонарах, підвищення якості надання медичної допомоги.

Проект передбачає: створення кімнати з окремим входом для вагітних, породіль з інфекційними захворюваннями в стадіях гострих проявів; заміна електропроводки; заміна дверних та віконних проїомів; ремонт каналізаційної системи; облаштування сучасної вентиляційної системи.

Завершення реалізації проекту - 2019 рік.

13. Будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу у м. Ніжин, вул. Незалежності, 22

Проектом передбачено будівництво сучасного фізкультурно-оздоровчого комплексу з басейнами - типової будівлі басейну «H₂O-Classik», який відповідатиме міжнародним стандартам всесвітньої федерації плавання FINA та охоплюватиме площу забудови 8081 м².

У комплексі передбачено спорудження двох басейнів: великого - 25x16 м, з перепадом глибини від 3,0-1,3 м; малого - 12x4 м, глибиною 1,2 м.

Реалізація проекту дасть можливість: створити умови для занять плаванням, у тому числі оздоровчим; організувати реабілітацію дітей з відхиленнями в стані здоров'я; збільшити чисельність осіб, які щорічно займатимуться плаванням.

Після введення комплексу в експлуатацію в ньому будуть проводитись змагання з плавання на районному, обласному, всеукраїнському та міжнародному рівні для дітей та дорослих.

Реалізацію проекту заплановано у 2019–2021 роках.

14. Реконструкція кінотеатру «Літній» під спортивну залу у м. Новгород-Сіверський по вул. Б. Майстренка, 8

Діюча спортивна зала дитячо-юнацької спортивної школи перевантажена і не може забезпечити якісного розвитку фізичної культури та спорту серед місцевих дітей та молоді. На сьогодні є нагальна необхідність провести реконструкцію існуючого приміщення кінотеатру «Літній» під спортивну залу.

Реалізація проекту забезпечить: розширення мережі спортивних об'єктів міста; покращення умов для занять спортом; скорочення рівня захворюваності населення через популяризацію здорового способу життя; розвиток спорту ветеранів.

Проект реконструкції кінотеатру під спортивну залу передбачає: заміну віконних і дверних блоків; улаштування тепло та звукоізоляції підлоги і стелі; внутрішнє опорядження; зовнішні і внутрішні мережі водопостачання та каналізації; гаряче водопостачання.

Завершення реалізації проекту – 2019 рік.

15. Будівництво дитячих навчальних закладів у місті Чернігові.

Будівництво дитячого садку-ясел в 1-му мікрорайоні житлового району «Масани» у м. Чернігів

Передбачено будівництво двоповерхової цегляної будівлі, а також надбудова третього поверху над центральною частиною. У дитсадку буде 14 груп на 280 дітей. Усі групи мають окремі спальні й окремі ігрові кімнати. На третьому поверсі передбачено спортзал та ігротеку площею по 111 м².

Будівництво садка-ясел розпочато в 2016 році.

Завершення будівельних робіт – 2019 рік.

Будівництво дошкільного навчального закладу – ЗНЗ I–II ст. у мікрорайоні «Бобровиця» по вул. Шевченка, 187. у м. Чернігів

Будівництво нового навчально-виховного комплексу дасть можливість створити 345 навчальних місць.

Дошкільний навчальний заклад матиме адміністративну частину, кухню, їдальню та пральню.

Корпус школи буде чотириповерховим, на 270 місць, площею 6517 м², а дитячий садок – триповерховим, включатиме 4 групи на 75 місць, площею 1577 м².

На території цього закладу будуть розташовані спортивні та дитячі майданчики.

Період реалізації проекту: 2019–2021 роки.

16. Реконструкція стадіону «Локомотив» позашкільного навчального закладу «Спеціалізована дитячо-юнацька школа олімпійського резерву з футболу «Десна» Чернігівської міської ради по вул. Жабинського, 19

Існуючий стадіон відіграє велику роль в розвитку фізкультури та спорту як на рівні міста, так і області. Реконструкція дасть можливість підвищити ефективність використання споруди за рахунок:

- розширення спектру надання послуг у сфері фізкультури та спорту, як на рівні професійних спортсменів так і аматорів (футзал, теніс, волейбол, баскетбол, настільний теніс, бадмінтон, дзюдо, вільна боротьба, самбо, єдиноборства, художня гімнастика, бокс, спортивні танці).

- будівництва двох спортивних залів, один з яких буде облаштований місцями на 500 глядачів, залу з тренажерним обладнанням, реконструкції футбольного поля, трибуни для глядачів на 1000 місць;

- створення належних умов для тренувань та проведення спорт-масових заходів, в т.ч. для осіб з обмеженою мобільністю.

Реалізація: 2019-2021 роки.

17. Реконструкція об'єктів медичної сфери

Реконструкція будівлі променевої терапії (радіологія) КЛПЗ «Чернігівський обласний онкологічний диспансер» з застосуванням енергозберігаючих технологій та комплексної термомодернізації по просп. Миру, 211 у м. Чернігів

Чернігівський онкодиспансер зі стаціонаром на 340 ліжок – єдиний медичний заклад такого профілю на території області.

Планується здійснити перепланування приміщень для надання допомоги онкохворим зі складною та сполученою патологією, організації додаткових кімнат, палат підвищеної комфортності та забезпечення умов праці медперсоналу. Завершення робіт - у 2019 р.

Реконструкція приміщень обласного онкологічного диспансеру під центр пересадки кісткового мозку по просп. Миру, 211 у м. Чернігів.

Передбачає ремонт боксованих палат зі створенням умов підтримання стерильності, придбання та монтаж кліматичного обладнання в палати для виходжування пацієнтів, боксу для роботи медперсоналу з високими дозами

хіміопрепаратів, медобладнання для забору, зберігання, пересадки кісткового мозку, апаратури для моніторингу життєво важливих функцій організму.

18. Реконструкція будівлі Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка із застосуванням заходів теплореновації у м. Чернігів

Чернігівський обласний театр ім. Т.Г. Шевченка розташований в центральній частині міста, належить до охоронної історично-культурної зони. Був збудований у 50-х роках минулого сторіччя.

На даний час дерев'яні вікна і двері частково зношені та сприяють відтоку тепла з приміщень будівлі театру і потребують заміни. Втрати тепла через вікна, двері – 23-25%.

Реконструкція будівлі театру забезпечить економію енерговитрат, дотримання належного мікроклімату в приміщеннях, зменшення експлуатаційних витрат.

Проект передбачає встановлення нових склопакетів і дверей, утеплення відкосів, горища та встановлення електропідігріву. Це дозволить стабілізувати мікроклімат в приміщеннях театру приблизно на 5-7 град. та зменшити енергоспоживання майже на 20%.

Завершення реалізації проекту – 2019 рік.